БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

...ПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган.

№ 239 (8764)
ОКТЯБРИИН 9
ЧЕТВЕРГ
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

...АФРИКЫН ОРОНУУДАЙ УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ ...ОНФЕРЕНЦИДЭ ХАБААДАГШАДТА СССР-эй ...МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ ...С. ХРУЩЕВОЙ ЭЛЬГЭЭҺЭН АМАРШАЛГА

ТАШКЕНТ

...фрикын оронуудай уран ...дой конференцидэ хабаа... Ташкентдэ сугларагшадые ...адай, Советскэ правитель... ...үн өөрынгөө үмэнэһөө ха... амаршалнаб.

...алистическэ колонизатор... ...арлалтаһаа сүлөөрхын тү... ...жэ байһан арадуудай на... ...а мэдэрэлые дээшэлүүлгэ... ...фрикын уран зохёолшо... ...үргэтэй байһыень, эрхэ сү... ...бээ даанхай байдалтай ...оронуудта ажабайдалаа ...зохёоходонь уран зохёол... ...бхитэйгээр хабаадалсажа ...бүхы түрүү хүн түрэлтэн ...сэгнэнэ.

...гда баталагдаһан гури... ...р бүхы оронуудай хоорон... ...илсаан бэхижэжэ байна.

Энэ харилсаае саашадань улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ конференци туһалха бээз гэжэ найданаб. Элдэб түбиин уран зохёолшодой конференцидэ уулзалга хадаа дэлхэйн бүхы литературын амжалтатайгаар хүгжэлтэдэ, зүүнэй, баруунай оронуудтахи культурануудай хоорондоо бүри һайн барисаатай болохо хэрэгтэ туһалха байна.

Колониализмда, империализмда эсэргүүсэн тэмсэхэ энэ агууехэ хэрэгтэ, Ази, Африкын арадуудай эрхэ сүлөөгэй, бээ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ, дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохо хэрэгтэ туһа нэмэри хэхэ зорилготой энэ конференцидэ хабаадагшадта һайнаар ажаллахыень хүсэнэб.

Н. ХРУЩЕВ.

1958 оной октябриин 7.

...ТС—техническэ хүтэлбэриин гуламта мүн

...дые хубилгажа, колхо... ...элэдын машина, техникэ... ...оһон ушар манай орондо ...тическэ байгуулалтые ...үргэнөөр хүгжөөлгэдэ ай... ...э революционно алхам ...тоо. Манай республикын ...л хамтадаа 88 миллион ...эригтэ хүдөө ажахын ма... ...никэ гүрэнһөө худалдажа ...э жэлэй тарилга, хуряал... ...лтатайгаар дүүргэжэ бай... ...он колхозуудай механиза... ...өөһэдынгөө техникээр ажа... ...дээ хэзээ хэзээнэйхиһээ ...хэтэйгээр хүдэлбэ.

...үедэ худалдажа абаһан ...техникээ зүбөөр ашаг... ...алайнгаа бүтээсые эрид ...лхэ гээшэ колхоз, совхо... ...ээл шухала зорилгонь бо... ...э зорилгые бэелүүлхэдэнь ...эй һуури дээрэ эмхидхэг... ...заһабарилгын-техническэ ...уд гол үүргэ дүүргэхэ бай...

...лика дотор хамтадаа 23 ...идхэгдээ. Тэдэнэй олон... ...үшээр уялга, үүргээ мэ... ...айжа маргабашье, богони ...хүдэлмэреэ шэнэдхэн та... ...даа. Жэшээнь, Сэлэнгын ...ректорнь нүхэр Кузьмин) ...та худалдаһан машина, ...бүтээсэ ехэтэйгээр хү... ...хойноһоо нилээд оролдол... ...а. Колхозуудта эрдэмтэй, ...ршэлтэй инженернүүдые ...Тэдэнэй ашаар эндэхи ...дай механизаторнуудай ...ь бүтээсэ хараа байса ...Сталинай, Карл Марксын ...э колхозуудта нёдондо ...ар (15 хүсэнэй) халаан бү... ...да зэргээр 3,4 гектар (зөө... ...лалгаар) хүдэлмэри хэг... ...энэ жэлдэ тэрэнь 4,1 гек... ...рөө. Мүнөө энэ РТС айма... ...колхоз, совхозуудта уһа... ...газарые үргэдхэхэ, уһа... ...шэнэ системэнүүдые бари... ...р бүхы хүдэлмэреэ гартаа ...Тэрэшэлэн Гашейн, Ехэ... ...РТС-үүд үүргээ зүбөөр ...харьяата колхозуудтаа ...машинын хойноһоо техни... ...рууһа хэхэ хүдэлмэреэ ал... ...хэ, шэнэ түрүү аргануу... ...өөр нэбтэрүүлхэ тушаа ...эй ехэхэн хүдэлмэри ябуу...

...олохон РТС-үүд үшөөл ...айгөөр хүдэлнэ. Илан... ...нцын, Закаменай, Нарһа... ...ан-Усанай РТС-үүд харь... ...хоз, совхозуудайнгаа ма... ...никые бүтээсэ ехэтэйгээр ...н хойноһоо хүсэдөөр ...гүй. Колхозуудта ажахын ...ла хүдэлмэри али тухай... ...ажэ байнаб гэжэ обёор... ...болишонхой. Тэрээн дээрэ... ...жо тарья хуряаха, шэнэ ...үүрилхэ, уһалууриин сис... ...ые бариха хүдэлмэри аали ...ябуулагдана. Тиихэдэ оло... ...-үүд совхоздо техническэ ...ка хүргэнэгүй, мүн колхоз, ...дай автомашинануудые ...аглаха хэрэгые ударида...

...совхозуудай фермэ, гүүр... ...ажал ехэтэй хүдэлмэриие ...үүлха, электрын хүсөөр ...эрэгтэнь РТС тэдэнэртэ ...амжа хүргэжэ байха ёһо... той. Теэд энэ үүргээ РТС-үүд муугаар дүүргэнэ. Тэрэнэй шалтагаанаар зарим колхоз, совхозой гүүртэ, отара дээрэ тодхогдоһон түхеэрэлгэнүүд удаан болзорто эбдэрхэй хэбтэдэг, шэнэ түхеэрэлгэнүүд үсөөн тодхогдоно. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын үйлэдбэрилгэдэ хүсэ ехэтэй шэнэ техникэ хэрэглэхэ, машина, тракторнуудые зүбөөр ашаглаха талаар наукын туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые РТС-үүд нэбтэрүүлхэ уялгатай.

Гадна колхоз, совхозой механизаторнуудай мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь РТС-үүд саг үргэлжэ туһалха байгаад, биратай юумэ хэнэгүй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые саашадаа тэсэжэ болохогүй. РТС-үүдэй эмхидхэгдэһэнһээ хойшо хахад жэл үнгэрбэ. Эмхидхэлэй элдэб шалтагаануудые урдаа бараад һууха саг үнгэрөө. Заһабарилгын техническэ станцинууд хүдөөдэ техническэ хүтэлбэрилгын ёһотой гуламта болохо зэргэтэй.

Түбхын түрүүндэ колхоз, совхозуудта машина, техникыень һайса заһабарилха, үбэлдөө үбһэ тэжээл, барилгын модо шэрэһэн тракторнуудые хэзээ заһабарилхаяа эртээнһээ хараада абаха болоно. Заһабарилгын хүдэлмэриие амжалтатайгаар үнгэргэхын тула РТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлэй онсо илгаае хараада абаха зэргэтэй. Юуб гэхэдэ олохон колхозуудай худалдажа абаһан техникэнь ехээр эбдэрээгүй, шэнээргэ байһан туладань, тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд заһабарилгые өөһэдынгөө хүсөөр хэхые оролдоно. Энэ тон бүтэхэгүй хэрэг. Яахадааб гэбэл шэнэ оньһон техникэ имагтал РТС-эй мэргэжэл ехэтэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй ударидалга доро заһабарилагдаха ёһотой.

Манай республикын түрүү РТС, колхоз, совхозой механизаторнууд КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ трактор, машинануудаа заһабарилгые ерэхэ жэлэй январь һарада дүүргэхэ гэһэн социалистическэ уялгануудые абана. Түрүүшүүлэй эдэбхи үүсхэлые дэмжэжэ, трактор болон хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ машинануудай заһабарилгые 1959 оной февральда, ургаса хуряалгын машинануудые май һарада дүүргэхэ арга боломжо республикадамнай гүйсэд бии.

РТС-эй дэргэдэхи гүрэнэй техническэ шалгалтын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ колхоз, совхозуудай бүхы трактор болон элдэб машинануудые һайса шалгажа үзөөд, ямар заһабарилга, хэзээ хэхыень тодорхойлхо болоно. Тэрэнэй үндэһөөр РТС-эй мастерскойн хүдэлмэри түсэблэгдэхэ, колхоз, совхозуудта, РТС-тэ хэрэгтэй запчастьнуудые саг соонь захижа асаруулха ёһотой.

Заһабарилгын техническэ станцинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа Хүдөө ажахын министерство, аймгүйсэдкомууд, тэрэнэй хүдөө ажахын инспекци, партиин айкомууд хэмжээ абаха, хирэ хирэ болоод лэ хүтэлбэрилэгшэдэйнь тоосоое шагнажа, бодото туһаламжа үзүүлхэ саг тулаа.

КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ

Бичурын совхозой шофёр Леонид Павлович Братенков эрхим жолоодогшодой нэгэн юм. Нүхэр Братенков КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, машинаая заһабаригүйгөөр 150 мянган километр ябуулха уялга абаа. Мүнөө тэрэ 50 мянган километр ябаад байна. **Зураг дээрэ:** нүхэр Братенков.

А. Мантаевай фото.

Түсэбһөө гадуур һү тушаана

КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсоһон Закаменай малшад гүрэндөө һү тушааха энэ жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ юм. Октябриин нэгэнэй мэдээгээр закаменайхид түсэбһөө гадуур 1145 центнер һү гүрэндөө тушаагаад байна.

Гүрэндөө даабариһаа гадуур һү тушааха хэрэгтэ «Победа» (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыдыпов), «Байкал» (түрүүлэгшэнь нүхэр Баблаев) колхозууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Нэрлэгдэһэн колхозуудай гэшүүд түрэл партиингаа съездын хүндэлэлдэ бүри эршэмтэйгээр ажаллажа, үшөө ехэ һү гүрэндөө тушаахабди гэжэ мэдүүлээ. Мүнөө һү тушаалга үргэлжэлһөөр.

А. Бутин.

Оролдоһонойнгоо ашаар

Парти, правительствынгаа заабари, шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлэлсэхын тула Кяхтын хониной совхозойхид 1960 он болотор хонидойнгоо тоо толгойе хоёр дахин олошоруулжа, 30 мянгада хүргөөд, жэл соо 710 центнер нооһо хайшалдаг болохобди гэжэ мэдүүлээ һэн. Совхозой хонишод хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула эртээнһээ ажал хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэхэ, хони үсхэбэрилхэ тухай наукын түрүү дүй дүршэлнүүдые ажалдаа үргэнөөр нэбтэрүүлжэ эхилһэн юм. Хэһэн хүдэлмэриинь аша үрэ мүнөөл харагдажа байна.

Байгша оной үнгэрһэн юһэн һара соо совхозойхид хонидойнгоо тоо толгойе 5 мянгаар олошоруулаад, нёдондо жэлэйхидэ орходоо 104 центнерээр ехэ нооһо хайшалаа. Совхозой хонин бүриһөө 3 килограмм 40 грамм нооһон абтаа.

Ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг түрүү хонишод совхоздо олон юм. Жэшээлхэдэ, дүй дүршэлтэй хонишон Алексей Васильевич Ревякинай хүтэлбэрилдэг бригадынхид энэ жэлдэ харууһалдаг хонидойнгоо толгой бүриһөө 3 килограмм 780 грамм нооһо хайшалаа, мүн олон хурьга абажа, тобир тарганаар түлжүүлжэ байна. Бригадын түрүү хонишод Мария Ревякина, Лилия Казакова, Нина Милюшина гэгшэд 100 эхэ хонин бүриһөө 120—125 хурьга абаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлээ. Мүнөө эдэнэр түл абалгаяа үргэлжэлүүлһээр.

Тиихэдэ аймагай хонишодой дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ энэ бригадын ахалагша хонишон Иван Михайлович Каленов түрүү һуури эзэлээ юм. Тэрэ өөрынгөө харууһалдаг 950 эрьеын толгой бүриһөө 5 килограмм 535 грамм нарин ба нарибтар нооһо хайшалаа. Нүхэр Каленов түрүүтэй Киран нютагай хонишод аймаг соогоо сууда гаранхай.

Эндэхи хонишод нооһо ехээр хайшалхын, түл олоор абахын тула хонидойнгоо үүлтэрые һайжаруулха хүдэлмэри оролдосотойгоор ябуулаа. Тиигэжэ хонидойнгоо үүлтэрые богонихон саг соо гол түлэб һайжаруулаа. Мүнөө олонхи хонидынь нарин ба нарибтар нооһотой болгогдонхой.

Гадна эндэхи хонишод хонидые эхирлүүлхэ талаар нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Урдань Киранда эхирлэдэг хонид олон байдаг һаа, мүнөө совхозой бүхы бригадануудта олошоруулагдажа, тусхай отаранууд болгогдоод, түрүү дүй дүршэлтэй хүнүүдтэ даалгагданхай. Совхозой мэргэжэлтэд болон түрүү хонишод эхирлэдэг хонидоо тусхай харууһанда байлгажа, тобир тарганаар харууһалхын тула саг үргэлжэ оролдожо байдаг. Энэ түрүү аргань тон ехэ ашатай үрэтэй юм. Юуб гэхэдэ заримдаа нэгэ хонинһоо 3—4 хурьган түрэжэ, тобир тарганаар түлжүүлэгдэдэг. Һайн үүлтэрэй түл нооһошье ехээр үгэдэг байна.

С. Климов.

Хэмжээ түргэн абаха саг ерээ

Шэнэ Бэрээнэй «Гигант» артелиинхид Заиграйнгаа аймаг соо жэлһээ жэлдэ орооһо таряа ехээр таринжа, бараг һайн ургаса абадаг «дүй дүршэл ехэтэй таряашад» гэжэ үнинэй алдаршанхай юм. Тиибэшье байгша ондо тус колхозойхид таряа хуряалгаяа айхабтар унжагай нобшоор ябуулжа, мүнөө тон ехэ гээгдэл хохидолдо оронхой. Эндэ хуряалгын эхилһээр аяар һара хахадһаа үлүү саг үнгэрбэшье, октябриин 3-най мэдээгээр колхозой 3000 гаран гектар таряанай 2600 гектарынь хуряагдаад, үшөө 400—500 га ячмень, хара таряан, овёс ургаһан зандаа саһанда даруулжа, тон ехээр гээлтэ хоролтодо орожо байнхай.

Колхозойхид хуряалгын хүдэлмэриие анханһаа хойшо эмхитэй һайнаар ябуулжа, бүхы таряагаа богони болзорто, хоролтогүйгөөр хуряажа абаха дүүрэн аргатай байгаа. Колхоздо арба гаран трактор, 8 комбайн, 5—6 лафетнэ жатка худалдагдажа абтанхай. Артелиин эдэ 8 комбайн, 5 жатка үдэр бүри тус тустаа адагынь 10—15 гектаршье хадаа һаа, бүхы таряаниинь 20—25 үдэр соо хуряагдажа, сүм дүүргэгдэхэ ушартай байгаа бшуу. Теэд эндэ хуряалгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо трактор, комбайн ходо эбдэржэ, һаатажа урагшаа ябаагүй. Колхозой хуряалгын бүхы агрегадуудай хадаһан, хуряаһан таряае агрегат бүридэнь хубаажа үзэхэдэ, нэгэ комбайн үдэртөө оройдоол 5—6 га, зарим үдэрнүүдтэ 2—3 гектар хадаһан, хуряаһан болоно. Тиихэдэ агрегадуудые хоёр халаанда, үдэр һүнигүй хүдэлгэхэ тухай бодомжологдоогүй. Гадна бригадануудта ажалай эмхидхэл, журамшье тон һула, таряа хуряалга дээрэ хүдэлэгшэдэй ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ, тэдэнэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ талаар юушье хэгдэнэгүй. Колхозник, механизаторнуудай дунда политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри оройдоошье мартагдашанхай шахуу. Энээн тушаа артелиин партийна организациин секретарь байһан нүхэр Шпаков юушье хээгүй байшоо.

Мүнөө болоходо 500 шахуу гектар орооһо таряанайнгаа саһанда дарагдашоод байхада, «яаха хээхэ зонбибди, энэ таряагаа гараар сабшажа, хадажа абаха болоо гээшэ гүбди» гэлдэжэ, артелиин түрүүлэгшэ нүхэр Матвеев, парторганизациин шэнээр һунгагдаһан секретарь нүхэр Паньков гэгшэд правлени соогоо гэмэрэлдэнэ. Теэд колхозойхид энэ таряагаа нэгэшье колос газарта үлөөнгүйгөөр, али болохо аргаар дары түргэн хуряажа абаха тушаа юушье хээгүй байһаар.

Тэрэшэлэн эндэхид байгша ондо хамта 40 гектар газарта огородой эдеэ тариһан аад, тэрэнэйнгээ ургаса хуряалгые ехээр удааруулжа, оройдоол 23 гектарыень хуряагаад байнхай.

Мүн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Постников) 200 гаран га, «Улаан Эрхирэг» артелиинхид (түрүүлэгшэнь нүхэр Санжимитыпов, парторганизациинь секретарь нүхэр Очиров) 300 шахуу гектар ячмень, овёсой ургаса хадажа, хуряажа хүшэхүрэнгүй саһанда даруулжархёо.

Тиихэдэ аймагай колхозуудта ерэхэ жэлэй тарилгада орооһо таряанай үрэһэ хаалгашье хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Октябриин 3-най мэдээгээр эндэхи колхозуудта үрэһэ хүрэнгын миил 43,5 процентнь хаагдаа нэрэтэй. Таряанай үрэһэ хаалгаар Карл Марксын, Калининай, Орджоникидзын нэрэмжэтэ, «Улаан Эрхирэг» колхозууд илангаяа ехээр гээгдэжэ, үрэһэ хааха түсэбөө тус тустаа оройдоол 25—30 процент дүүргээд байна.

Эдэ колхозууд хуряагдаагүй үлэһэн таряагаа али бүхы зохихо арга хэрэглэжэ, гараар сабшажа, хадажа, нэгэшье колос гээнгүйгөөр, ойрын үдэрнүүдтэ хуряажа абаха зэргэтэй. Тиимэһээ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хүдэлмэридэ бүхы машина, техникэ ябуулха, колхозникгуудые элсүүлхэ ёһотой. КПСС-эй айком, аймгүйсэдком колхозуудтань тохёолдоод байһан энэ бэрхэшээлтэй байдалһаа зохихо тобшолол хэжэ, хуряалгын бүхы хүдэлмэриие, үрэһэ хаалгые дары түргэн дүүргэхын тула шухала хэмжээ абаха зэргэтэй.

М. Сосов.

Ерэхэ тарилгадаа бэлэдхэнэ

Түрэл партиингаа XXI съездые Яруунын аймагай «Коминтерн» колхозой гэшүүд ажалай ехэхэн бэлэгтэйгээр угтахаа гэжэ шиидэнхэй. Мүнөө энэ колхозойхид адуу малаа атар тарганаар, гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулхын тула үбэлжэлгээ түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа байна. Малай үбэлжөөнэй олонхи байранууд һэльбэн заһабарилагдажа, дулаалагдаа. Мүн үбһэ тэжээлшье бага бэшээр бэлэдхэгдэнхэй.

Гадна хойто хабарай тарилгада хэрэгтэй үрэһэ хүрэнгээ эмхитэй гуримтайгаар хаажа, бэлдэжэ байна. Октябриин нэгэнэй мэдээгээр энэ колхоздо 3800 гаран центнер үрэһэн сэбэрлэгдээд, һайн амбаарнуудта хадагалагданхай.

Энэ жэлдэ «Коминтерн» колхоз 4123 центнер һайн шанартай үрэһэ хааха түсэбтэй юм. Хараалагдаһан үрэһэ хүрэнгээ октябриин арбан болотор гүйсэд хаажа дүүргэхээр зоригжоһон колхозникгууд эдэ үдэрнүүдтэ эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Жэшээлхэдэ, тракторно-таряан ажалай бригадир Андрей Рыбаков, үрэһэ сэбэрлэдэг «ОБ-10» машина хүдэлгэдэг Бабу Раднаев, колхозница Бальжит Аюрзанаева гэгшэд оролдосотойгоор хүдэлмэрилнэ.

Ц. Дандаров.

12500 кубометр тёс бэлэглэбэ

Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив партиин ээлжээтэбэшэ XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, шэнэ уялга абаһан юм. Жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид Советскэ Конституциин һайндэр—декабриин 5-да дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 15 мянган кубометр хюрөөдэгдэһэн модо шэнэ барилгануудта үгэхэ гэжэ уялга соонь хэлэгдэһэн байгаа.

Цехүүдэй коллектив абаһан уялгануудаа дүүргэлтэ болгон, түсэбһөө гадуур продукци үгэхын түлөө шангаар тэмсэжэ эхилээ һэн. Энэ жэлэй 9 һарын үнгэрхэдэ абаһан уялгануудай амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байһан тухайнь баярлуулма дүнгүүд гараба. Модо хюрөөдэдэг цехын коллектив 9 һарынгаа түсэбые 110 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 12500 кубометр хюрөөдэгдэһэн модо гаргаа. Энэнь съездын угтамжада ехэхэн бэлэг болоно. Энэ цехтэ халаанайнгаа даалгабари дүүргэдэггүй нэгэшье хүдэлмэришэн үгы. Эрхим ажалаараа шалгарһан модо хюрөөдэгшэд Григорий Ермолаев, Василий Никифоров, Иннокентий Щукин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд 2500—3000 кубометр модо даабариһаа гадуур хюрөөдөө.

Хайрсагай хабтагай гаргадаг цехынхид энэ жэлдэ түсэбһөө гадуур 1000 кубометр хабтагай үгэхэбди гэжэ үгээ үгэһэн юм. Мүнөө цехын коллектив абаһан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэжэ байна. Эдэнэр 9 һарынгаа түсэбые 108 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 780 кубометр хайрсагай хабтагай гаргаа.

Д. Аюшеев.

АЗИ, АФРИКЫН УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ КОНФЕРЕНЦИ ЭХИЛБЭ

ТАШКЕНТ, октябриин 7. (ТАСС). Ази, Африкын оронуудай уран зохёолшодой конференци эндэ мүнөөдэр эхилбэ. Уласхоорондын иимэ ехэ конференцидэ хабаадахаяа хоёр түбиин элитэ ехэ уран зохёолшод ерэһэн байна. Навоин нэрэмжэтэ оперо, баледэй гүрэнэй театрта баярай оршон байдалда конференциин нээгдэхэдэ, делегадуудһаа гадна, хилын саанаһаа ерэһэн олон тоото айлшад, советскэ бүхы республикануудһаа ерэһэн түлөөлэгшэд, Узбекистанай культурын, литература, искусствын делегадууд, Ташкентын олониитын түлөөлэгшэд байлсаа.

Ази, Африкын оронуудай уран зохёолшодой конференциие зарлаха Ази, Африкын бэлэдхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ Узбекистанай элитэ уран зохёолшо, гүрэнэй ажал-ябуулагша Шараф Рашидов үдэшын 6 час 40 минутада конференци нээбэ. Конференцидэ хабаадахаяа Ташкент ерэһэн уран зохёолшодой делегацинуудые толгойлогшод президиумдэ һууринуудаа эзэлээ. СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг комиссиин түрүүлэгшэ КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн Н. А. Мухитдинов, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй түрүүлэгшын орлогшо С. К. Камалов, Узбекскэ ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. З. Мирза-Ахмедов гэгшэд президиумдэ мүн лэ һуулсаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевһоо амаршалгын бэшэг конференциин нэрэ дээрэ ерэбэ гэжэ түрүүлэгшэ мэдээсэбэ. Конференциин делегадууд, айлшад энэ мэдээсэлые дуулахадаа үни удаан альгаа ташаа.

Н. А. Мухитдиновтэ үгэ үгтэхэдэнь зал соо һуугшад ехээр альгаа ташаһан байна. Н. А. Мухитдинов Н. С. Хрущевой эльгээһэн амаршалгые уншаһанайнгаа һүүлээр, конференцидэ хабаадагшадта, айлшадта хандан үгэ хэлээ.

Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лайһаа, Индиин Республикын премьер-министр Джавахарлал Неруһээ, Цейлоной премьер-министр С. Бандаранаикеһээ, Бирмын Союзай премьер-министр У Нуһаа ерэһэн амаршалганууд конференци дээрэ уншагдаа.

Конференци зарлаха Ази, Африкын бэлэдхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ Шараф Рашидов эмхидхэлэй комитедэй үмэнэһөө, узбек арадай, тэрэшэлэн советскэ бүхы хүнүүдэй үмэнэһөө Ази, Африкын уран зохёолшодые үнэн зүрхэнһөө амаршалха зуураа, уран зохёолшодой энэ туйлай ехэ суглаае хүнүүд ехээр һонирхон адаглажа байна гэжэ тэмдэглээ.

Арадуудай хани барисаае бэхижүүлхэ, Зүүн зүгэй, тэрэшэлэн бүхы дэлхэйн арадуудай уран зохёолшодой хоорондохи барисаае бэхижүүлхэ хэрэгтэ конференци ехэ туһа хэхэ бээз, конференцидэ хабаадагшадай хэлэһэн үгэнүүд бүхы дэлхэйдэ тараха бээз гэжэ найдажа байһанаа Шараф Рашидов мэдүүлээ.

Ташкентын городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. Ю. Юлдашев Узбекистанай ниислэл хотын оло мянган ажалшадай үмэнэһөө хүндэтэ айлшадтаа халуун баяр хүргэһэн байна.

Уран зохёолшо Н. С. Тихонов Советскэ Союзай ахадүү бүхы республикануудай уран зохёолшодой түлөөлэгшэдэй үмэнэһөө конференциие амаршалаа.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө

Партийна эдэбхитэдэй суглаанһаа

Хэжэнгын аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан һая боложо, «КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлаха тухай партиин Центральна Комитедэй сентябриин Пленумэй шиидхэбэри болон аймагай партийна организацийн зорилгонууд тухай», «Аймаг соо уһалууриин барилгануудые үргэдхэхэ, мүн уһалагдадаг газарай талмай ехэ болгохо хэмжээнүүд тухай» асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ. Түрүүшын асуудалаар КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр С. С. Автошенко, хоёрдохёорнь—аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Ц. Л. Балданов гэгшэд элидхэл хээ.

Элидхэлнүүдэй һүүлээр суглаанда хабаадаһан олон хүн үгэ хэлэбэ.

Түрүүшын элидхэл тушаа Хэжэнгын МТС-эй партийна организациин секретарь нүхэр Бальшинов иигэжэ мэдүүлээ:

— Манай МТС-эй механизаторнууд, инженернүүд, алба хаагшад партиин ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлаха тухай мэдээсэлые айхабтар баясхалантайгаар угтаад, бүхы ажал-ябуулгаяа улам һайжаруулан, хүдэлмэридөө амжалта туйлаха зорилготойгоор тэмсэжэ байна. Үйлэдбэриингөө түсэбые 105 процент, хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгын намар-үбэлэй түсэбые болзорһоонь урид 105 процент дүүргэхээр мүрысөөндэ оролсонхой.

— Манай колхозой правлени, партийна организаци гахай, шубуу үсхэбэрилхэ тухай, тэдэнэй байра байдал һайжаруулха тухай тон багаар һаналаа табина. Адууһа, малда элбэг дэлбэг тэжээл бэлдэхэ хэрэгые Чесанын РТС хайхардаггүй зангаараа. Сабшалангай газар дээрэ һубаг канава татанагүй. Гахайн үүлтэр һайжаруулха тухай аймаг соо мүртэй хүдэлмэри ябуулагданагүй,—гэжэ Чесанын сомоной «Коммунизм» колхозой зоотехник нүхэр Баинов хэлэбэ.

КПСС-эй айкомой эмхидхэлэй таһагые даагша нүхэр И. Я. Трунев иигэжэ хэлээ:

— Мүнөө үедэ партийна организацинуудай тоосоото-һунгалтын суглаанууд болохоо байна. Шүүмжэлэл, өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлжэ, эдэ суглаануудые үрэтэй һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэй. Иигээд мал ажалай эгээл харюусалгатай үе — малай үбэлжэлгэ эхилхэнь. Коммунистнуудые мал ажал дээрэ олоор гаргаха хэрэгтэй. Бригада, фермэ, гүүртэнүүд болон отарануудта партгруппын хүдэлмэри эрид һайжаруулха шухала.

Карл Марксын, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай коммунистнууд мал ажал дээрэ тон үсөөнөөр хүдэлмэрилнэ.

— Партиин XXI съездые ажалай гайхамшаг амжалтаар угтахын түлөө манай хүдэлмэришэд, алба хаагшад социалистическэ мүрысөөндэ оронхой,— гээд Худанай леспромхозой партийна организациин секретарь нүхэр Максимова хэлэбэ.

Дээдэ Худанай сомоной «Заря» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр М. Г. Житихин съездын хүндэлэлдэ артелиингээ гэшүүдэй дунда социалистическэ мүрысөөнэй дэлгэржэ байһан тухай хөөрөөд, зарим хүтэлбэрилхы органуудые шүүмжэлбэ.

— Манай колхоз мяха, һү абаха жэлэйнгээ түсэб октябриин 1-дэ дүүргэбэ. Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 250 центнер һү тушаахабди. Таряанайнгаа үрэһэ хүрэнгэ хаажа дүүргэгдээ. Малай үбэлжэлгын бэлэдхэлые октябриин 15-да дүүргэхэбди.

Харин партиин айком, аймгүйсэдком, илангаяа тэрэнэй хүдөө ажахын инспекци (нүхэр Перевалов) колхозуудта тон багаар туһалаа. Колхозуудай экономико шэнжэлэгдэжэ бирагданагүй. Дунда һургуули дүүргэгшэд колхозуудта ошоногүй, —гэжэ тэрэ түгэсхэлдөө хэлээ.

Хоёрдохи асуудалаар Чесанын РТС-эй директор нүхэр А. Н. Матвеев үгэ хэлэхэ зуураа, «Манай аймагай колхозууд уһа намаг хатааха, уһалууриин газар үргэдхэхэ хүдэлмэри тон муугаар ябуулдаг дээрэһээ жэлһээ жэлдэ адууһа малаа элбэг тэжээлээр гүйсэд хангажа шаданагүй» гэбэ. Шугы бургааһа сэбэрлэхэ, тарилгын, сабшалангай газар үргэдхэхэ шухала. Худан, Чесана голнуудай уһа хүсэдөөр хэрэглэжэ шаданагүйбди.

Колхозуудай ажахын хэр зэргээр бэхижэжэ, баяжажа байһан тухай жэл жэлэй шалгалта, сэгнэлтэ партиин айком, аймгүйсэдком хэдэггүй, — гэжэ аймпотребсоюзай бэлэдхэлэй конторын директор нүхэр Манкиров шүүмжэлбэ.— «Победа» колхоз үбһэ тэжээлээр дутадагһаа боложо, ооһо абалгаяа жэл бүри доошолуулжа байна. Энэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыренжапов айкомой бюрогой гэшүүн, теэд тон һулаар ажаллана. Малынь жэл бүри хэдэн зуугаараа гарзална.

«Эрдэм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Б. Гомбоев үгэ хэлэхэдээ, партиин айком, аймгүйсэдком мал ажалые һайжаруулха, малай тоо толгой олошоруулха, уһалууриин газар үргэдхэхэ тухай асуудал жэл бүри дэмы хооһоор хэлсээд лэ үнгэрдэг байна гэжэ шүүмжэлбэ. Аймаг соо ехэ бага хэдэн олон гол горхон байбашье, тэдэнэй уһые эдлэхэ тухай мүртэй заабари, хүтэлбэри үгтэнгүй байһаниинь гэмшэлтэй. МТС-үүдэй хэдэн ехэ техникэ байһан аад, газар уһалха, һубаг канава татаха хүдэлмэри тон багаар ябуулагдана.

Худан, Сулхара голнуудые хэрэглэхэ тухай асуудалые мүртэйгээр хэлсэхэ ёһотой. Һайрамай уһа тогтоохо, тошон халяаха гэхэ мэтын хүдэлмэриие манай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд оройдоошье тооногүй.

Үгэ хэлэлгын дүүрэһэнэй һүүлээр зүбшэн хэлсэгдэһэн хоёр асуудалнуудаар тодорхой тогтоолнууд баталан абтаа.

А. Аюржанаев.

Партийна хронико

Петропавловка. Республикын Министрнүүдэй Соведэй, мүн КПСС-эй обкомой шиидхэбэриие хүтэлбэри болгон, гурбан жэлэй соёлой добтолгодо амжалта туйлагшадта дамжуулгын Улаан туг барюулжа байха гэһэн шиидхэбэри партиин айком, аймсоведэй гүйсэдком баталан абаа.

Жэлэй квартал бүхэнэй дүнгөөр соёл культурын добтолгодо илажа шалгарһан түрүү колхоз, совхоздо, фермэнүүдтэ энэ Улаан туг барюулагдаха юм.

Мүн соёлой добтолгын амжалтые толилхоор «Джидинский колхозник» гэжэ аймагай газетэдэ Хүндэлэлэй самбар бии болгогдобо.

Өөһэдынгөө хүсөөр

Һуралсалай шэнэ жэлдэ политехническэ һуралсал бүри һайнаар ябуулхын тула Селендумын дунда һургуулиинхид (Сэлэнгэ) өөһэдынгөө хүсөөр 280 дүрбэлжэн метр талмайтай мастерской шлакобетоноор бариха гэжэ шиидэһэн юм.

Тэрэ гэһээр һургуулиин һурагшад, багшанар оролдосотой шангаар ажаллажа, августын 25-да барилгаяа дүүргэһэн байна. Энэ мастерскойдо түмэршэ, модошо дарханай таһалганууд, машиноведениин, электротехникын кабинедүүд бии юм. Мастерскойн барилгада 120 мянган түхэриг хараалагдаһан аад, оройдоо 30 мянган түхэриг гаргашалагдаа. Тэрээгээр барилгын материал (цемент, шэл, извёстко гэхэ мэтэ) абтаһан байна.

Долоодохи «А» классай һурагшад (хүтэлбэрилэгшэнь И. Бадаева) барилга дээрэ илангаяа шалгараа. Мүн 7-дохи «Б», 8-дахи «Б» классайхид һайнаар ажаллаба. Ажал заадаг багша Н. Харакшинов һурагшадай хүдэлмэри зүбөөр эмхидхээ.

Барилгын талаар дүршэлтэй болоһон һурагшад энэ жэлдэ һургуулиингаа байшанда 10 таһалга залгажа барихаар шиидээ. Хүйтэрхын урда тээ шулуун фундамент табижа үрдихын тула мүнөө траншей малтажа байнхай. Үбэлдөө барилгын материал шэрэжэ асараад, хабарай эхеэр гэрэй торхыень бодхоожо эхилхэ һанаатай.

Энэ барилгын дүүрэхэдэ, хоёр халаанаар һурахаяа болижо, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри бүри һайжаруулагдаха болоно. Һурахынгаа хажуугаар иигэжэ ажалай дүршэлтэй болоходонь һурагшадта туһатай байхань лабтай.

Б. Шагдыров, Селендумын дунда һургуулиин директор.

Ажалдаа шалгаржа, арадтаа магтуулагшад

Солото модошо дархан

Сентябриин эхеэр партиин ээлжээтэбэшэ XXI съезд зарлаха тухай мэдээсэлые Улан-Удын мебельнэ фабрикын хүдэлмэришэд баяртайгаар угтажа, ехэтэ һайшаагаад, түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргэхын түлөө цех, бригадаараа, мүн өөһэд хоорондоошье мүрысэжэ эхилээ һэн. Иигэжэ ажалай габьяа харуулдаг, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй тоо үдэрһөө үдэртэ олошоржо захалба.

Эдэ үдэрнүүдтэ алдарта партиингаа съездын хүндэлэлдэ абаһан харюусалгатай уялгануудаа дүүргэдэггүй хүнүүд үгы шахуу. Хүдэлмэришэн лэ бүхэн Эхэ орондоо ажалай бэлэг барюулхын тула үнэн сэхээр оролдоно...

...Хурса һүхөөр модо хайжашье, харуул баряад, модо харуулдажашье байһан хүнүүдые харахада эрьехэ сүлөөгүй, эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллана. Эдэнэй дунда хабсаргалгын цехын солото дархан Иринчей Сагантаевич Хамаганов онсо шалгаржа ябана. Нүхэр Хамаганов бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахаһаа гадна, шанар һайнтай продукци гаргана.

— Иринчей Сагантаевич жэшээтэ хүнүүдэймнай нэгэн болоно. Тэрэнэй хэһэн хэрэгсэлдэнь, бүтээһэн зүйлдэнь али гэхэ алдуу, голодоһо байдаггүй,— гэжэ цехын начальник нүхэр Лобанов үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. Үдэр соо хоёр нормо дүүргэхэһээ гадна, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Тиимэл хадаа ажалшадай дунда хүндэтэй болонхой, олоной дунда алдаршанхай.

...Халаанай хүдэлмэри дүүрэхэ тээшээ дүтэлөөд байна. Тиигэбэшье оньһото станогуудай, алха дүшын абяан багашье замханагүй. Үргэн ута корпусой урда ханын модон верстаг дээрэ нэгэ хүнэй хүдэлмэришэ хүдэр гарнуудаа сүлөө забдагүй хүдэлгэжэ байхань үзэгдэнэ. Энэмнай үдэрэй халаанда ажаллажа байһан уран дархан Иринчей Сагантаевич байба. Хабтагар хуурайхан тёс дээгүүр харуулаа шударха бүринь, мушхамал модон зомгоол мушхаралдан гаража, тээ холуур[...] дэнэ. Уданшьегүй эл[...] белиин хэрэгсэлнүүд б[...] лоодхино. Шанарые ша[...] цехын мастер тэрэниие[...] жэ, «һайн» гэһэн сэгнэ[...] бэ.

Энээниие нь түрүүшэ[...] раад үзэхэдэ ямар нэгэ[...] рэй, орёо бэшэ хэрэг ш[...] нагдана. Теэд тиимэш[...] байгаа ха.

Уран дарханай нэрэ[...] рээ Иринчей Саган[...] «олон оймһо үмдэһэн»[...] лоно. Тэрэ гансал дурс[...] фабрикада модошо да[...] наар ажаллажа эхилһэ[...] арбан жэл болобо. Энэ[...] олохон залуушуулые[...] дарханай мэргэжэлдэ[...] элдэб үнэтэй дурадхал[...] үйлэдбэридэ оруулһан[...] Жэшээлхэдэ нүхэр Хам[...] дархан бүхэндэ үдэр[...] ажалай түсэб табижа[...] жэ дурадхал оруулһан[...] рэ дурадхалай бэелүүл[...] нэй ашаар хабсаргалгы[...] хын хүдэлмэришэ бүх[...] бүри уялгата даалгаб[...] даа дүүргэдэг болоо.

Дүршэл ехэтэй энэ[...] сугтаа ажаллагшадай[...] жэ байһан хүдэлмэри[...] зэмсэгүүдые нарин[...] шалгажа, хэрэгтэй саг[...] до туһалжа байдаг. Т[...] багаханшье дүйтэй хү[...] шадаал һаа уран дархан[...] хые оролдодог.

«Хайшан гээд иимэ[...] ехэтэйгээр ажалланабта[...] нүхэр Хамагановһаа[...] һаа, багашье бодолгото[...] гүй иигэжэ харюусаха:

— Би минута, час[...] гамтайгаар хэрэглэхэһ[...] на, материал, зэр зэмс[...] урид бэлдээд, хүдэлмэр[...] халдагби,—гэжэ солото[...] хан дарууханаар хөөрэ[...]

Баян дүршэлтэй энэ[...] абаһан уялгаяа[...] дүүргэхээр зоригжонх[...]

Ив. О[...]

Зураг дээрэ: суута[...] дархан И. С. Хамаганов[...] даа байна.

Н. Сафроновой[...]

Халаанай мастер

Илья Федотович Павлов Улан-Удын модоной заводто ажаллажа эхилһээр хэдыхэн жэл боложо байна. Нүхэр Павлов Советскэ Армиһаа ерэһэнэйнгээ һүүлээр заводто орожо, түрүүшээр станочнигоор, модо хюрөөдэгшөөр ажаллаһан юм. Һүүлээрнь заводой директор Илья Федотовичые эрхим хүдэлмэришэдэй нэгэн байһандань модо тайрадаг цехтэ халаанай мастер болгожо дэбжүүлээ һэн. Нүхэр Павлов нёдондо жэлһээ хойшо халаанай мастераар ажаллахадаа һубэлгэн бэрхэ, шадамар эмхидхэгшэ байһанаа харуулжа шадаа.

Мүнөө тэрэнэй хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай халаан түсэбөө ходо үлүүлэн дүүргэжэ, завод соогоо түрүү зэргэдэ гараа.

— Анхан энэ халаание даажа абахадам цех, мүн завод соогоо һүүлшын һуури эзэлэгшэ һэн. Энэ халаание түрүү зэргэдэ гаргахын тула нэн түрүүн комсомолшуудай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа эхилээ һэм. Удаань түрүүшүүлэй дүй дүршэл халан абаха хүдэлмэри ябуулагдажа, имагтал тэдэнэй жэшээгээр ажаллажа ороо һэмди. Тиихэдээ даалгагдаһан ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг, хожомдодог хүнүүд шангаар шүүмжэлэгдээд, һүүлээрнь заһардаг байгаа. Мүнөө манай халаанда ажалай журам тон наринаар сахигдана, түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг хүнүүд олошороо,— гэжэ Илья Федотович хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье энэ халаан хожомдожо ябаһан аад, богонихон саг соо түрүү зэргэдэ гараад, магтаал, һайшаалда хүртэдэг болоо. Мүнөө тус халаан 10 һарынгаа даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 12055 кубометр модо хюрөөдөөд, ноябрь һарын түсэбөөр ажаллажа байна. Тиихэдээ халаанай залуушуул болон комсомолшууд 11 һарынгаа даалгабариие ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ойн һайндэр болотор заатагүй дүүргэхээр зоригжонхой. Энэ уялгаяа дүүргэхэ байһаниинь лабтай. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр халаан соогоо 320 кубометр модо тайраха ёһотой аад, ходо 400—414 кубометр хүрэтэр тайрана.

Гадна нүхэр Павловай хүтэлбэрилдэг халаан гансашье даабари түсэбөө дүүргэхын хойноһоо тэмсэдэг бэшэ, мүн хэдэг юумэеэ химдаар аад, шанартайгаар бүтээжэ, гүрэнэй зөөрие ехээр алмахын хойноһоо оролдожо байдаг. Тиигэжэ энэ халаанайхид август һара соо 8319 түхэриг алмаһан байна. Мүн сентябрь һарадашье нилээд ехэ мүнгэн алмагдаа.

Модоной заводойхид ажалдаа гаража ябахадаа, дүн харуулгын самбарай дэргэдэ үглөө бүри сугларaад, Илья Федотовичын халаание магтан хөөрэлдэдэг.

А. Луговой.

«БУРЯТ ҮНЭН[...]» БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮЛ[...]

Радиоузел заһабарилагдажа[...]

«XX партсъездын[...] колхозой радиоузел хэдэ[...] [illegible] гэһэн бэшэг[...] сентябриин 16-най номер[...] шо дохёо» соо толилогд[...] гаа.

Манай редакцида Сэлэ[...] хэе холбооной конторын[...] гай мэдээсэһэнэй ёһоор,[...] хэлэгдэһэн баримтану[...] тэдэ дутагдалнуудые усад[...] лаар зохихо хэмжээн абт[...]

Мүнөө XX партсъездын[...] жэтэ колхозой радиоузел[...] лагдажа, ойрын үдэрнүүд[...] лажа эхилхэнь.

Нютагай ажалшадай депутадуудай Соведэй ажал хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө

Хүн зонтой ходо уулзажа, ажалшадай гуйлта, гомдол, бэшэгтэ анхаралтайгаар хандаха

Арад зонойнгоо һайн һайханаар ажаһууха, байра байдалыень һайжаруулха хэрэгтэ манай Коммунистическэ парти, Советскэ правительство анхаралаа ехээр табижа байдаг.

Совет засагай хүтэлбэрилхы газарнуудта һунгагдаһан хүнүүдтэ хүндэтэйшье, харюусалгатайшье зорилго даалгагданхай. Арад зондо алба хэжэ байхаһаа һайхан юун байхаб. Энэ талаар манай агууехэ вождь, багша В. И. Ленинэй ажал-ябуулга гайхалтай һайн жэшээ боложо үгэнэ.

Манай аймагай ажалшадай депутадуудай Совет, мүн тэрэнэй гүйсэдком ажалшадтай уулзаха, тэдэнэй элдэб янзын асуудал, гомдол, гуйлтануудта харюусаха хэрэгые һүүлэй үедэ нилээд һайжаруулаа. Энээнэй ашаар лэ аймсоведэй гүйсэдкомдо предприятинуудай, һургуулиин, эмнэлгын болон үхибүүдэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, колхознигууд, алба хаагшад элдэб олон асуудалнуудаар үдэр бүри хандажа, зохихо харюу абадаг болоо. Тэдэнэй зарим нэгэнииинь 70—80 километрын газарһаа аймагай центр ерэдэг юм.

Ажалшадай асуудал бүхэндэ саг болзортонь харюу үгэжэ, элдэб хэрэгээр ерэһэн хүнүүдтэй уулзажа, хөөрэлдэхэ хэрэгые манай аймсоведэй гүйсэдком иигэжэ эмхидхэнэ.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, тэрэнэй хоёр орлогшонор нүхэд И. А. Крюков, Б. С. Соломинский ажалшадтай уулзажа хөөрэлдэхын тула долоон хоногто ээлжээгээр хоёр үдэрөө дүүрэн зорюулдаг юм. Иигэжэ ажаллахада гүйсэдкомой харюусалгатай гол хүдэлмэрилэгшэдэй али нэгэнтэй ажалшад уулзажа, асуудал гуйлтадаа гүйсэд харюу абажа шадана. Хүдэлмэриин үдэр ямаршье сагта, хаанаһаашье ерээ һаа, ажалшад хэрэгээ бүтээхэ аргатай болоо.

Мүн аймсоведэй гүйсэдкомой коммунальна ажахын, социальна тэдхэмжын, элүүрые хамгаалгын, арадай гэгээрэлэй, финансын гэхэ мэтэ таһагуудые даагшанар долоон үдэр соо 1—2 үдэртэнь баһал ажалшадтай уулзажа хөөрэлдэдэг болонхой.

Аймсоведэй гүйсэдком болон тэрэнэй таһагуудта хэн нэгэнэй, ямар асуудалаар хандахада, тэрэнэй удхань тусгаар дэбтэртэ тобшохоноор бэшэгдээд, ямар хэмжээ хэзээ болотор абтаха байһаниинь тодоруулагдана. Тиигээд дүүргэлтэнь заатагүй шалгагдадаг.

Ажалшадай хэрэгтэй асуудалаараа аймсоведэй гүйсэдкомдо хандаха тусхай гурим зохёогдожо хэблэгдээд, сомоной Соведүүд, колхозууд, предприятинуудта эльгээгдэжэ, ажалшадай харахаар ниитын газарта хадагдана. Энэ хадаа хүн зоной ямар асуудалаар, хэн нэгэн хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандахадань ёһоор зохид байна.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомдо телефон, радиоприёмник, библиотекэ болон бусад хэрэгсэлнүүдээр хангагдаһан депутадай тусгаар таһалга түхеэрэгдэнхэй. Энэ таһалга соо аймагай Соведэй депутат бүхэн һара хахад болоод лэ нэгэ үдэр ерэжэ үнгэргэхэдөө, өөрынгөөшье, мүн ондоошье округой һунгагшадые угтажа абадаг юм. Энэ үдэрөө депутадууд сүлөө байбал, парти, правительствын, дээдын партийна, советскэ органуудай болон нютагай соведэй гүйсэдкомой шиидхэбэринүүдтэй танилсажа байдаг. Энэ таһалга советскэ байгуулалта тушаа, илангаяа «Ажалшадай соведүүдэй депутадууд» гэхэ мэтын журнал болон бусад литературaар хангагданхай.

Аймагай ажалшадтай саг үргэлжэ уулзажа хөөрэлдэхэ, тэдэнэй гуйлта, гомдол, бэшэгүүдые дары сагтань шалгажа, тусгаар тодорхой хэмжээнүүдые абажа байхада, советскэ органуудай хүдэлмэридэ хойрог нобшо, харюусалгагүй ябадалнууд усадхагдана. Аймагай Соведэй гүйсэдкомой депутадууд, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд арад ниитэтэй холбоо барисаагаа яһала һайжаруулаа. Жэшээлхэдэ, «Дружба» колхозой гэшүүн нүхэр С. И. Нетесов өөрөө үбшэн, гэр бүлэдөө ниитын ажалда хабаадаха ондоо хүнэй үгы дээрэһээ, намайе гүрэнэй хүдөө ажахын налогһоо сүлөөлыт гэжэ гуйлта аймагай Соведэй гүйсэдкомдо байгша оной сентябриин 2-то баряа һэн. Тэрэнэй гуйлтые аймсоведэй гүйсэдкомой даабаряар депутат нүхэр Г. Н. Чебунинай шалгахада, баримтануудынь зүб байгаа. Тиигэжэ аймсоведэй гүйсэдком сентябриин 4-нэй шиидхэбэреэр нүхэр С. И. Нетесовые хүдөө ажахын налогһоо сүлөөлөө. Иимэрхүү жэшээ олон бии.

Ажалшадай гуйлта, бэшэгүүдые шалган хаража, тусхай хэмжээ абаха талаар манай аймсоведэй гүйсэдком өөрынгөө ажал хүдэлмэриин арга дүршэлые нилээд ондоо болгоо. Бидэ урдань ажалшадһаа ороһон гомдол, бэшэгүүдые шалгахадаа алдуу гаргадаг байгаабди. Юуб гэхэдэ, предприяти гү, али колхозһоо ямар нэгэн гомдол бэшэгэй ерэхэдэ, тэрээн дээрэнь «энээниие шалгаад, тусгаар хэмжээ абагты» гэжэ тэмдэглээд олон ушарнуудта предприяти болон колхозойнь хүтэлбэрилэгшэдтэ эльгээдэг һэмди. Тиихэдэмнай, тэдэ хүтэлбэрилэгшэд хэмжээ абахаар эльгээгдэһэн гомдол бэшэгүүдтэ өөһэдөө хамаатай байһанаа мэдээд, үнэн баримтануудые буруушааха гү, нэгэ гэбэл хайша хэрэгээр хандан үнгэргэхэ һэдэлгэ нэгэнтэ бэшэ гаргадаг байгаа. Гуйлта, гомдолдоо гүйсэд харюу абаагүй хүнүүд дээдын хүтэлбэрилхы газарнуудта тэрээн тухайгаа хоёрдохёо бэшэхэ ушартай болодог һэн.

Мүнөө аймагай соведэй гүйсэдком ажалшадай бэшэһэн гуйлта, гомдол бэшэгүүдые шалгажа, тэрэ сагтань хэмжээ абаха талаар тусхай гурим тогтоогоо. Ерэһэн гомдол, бэшэг болон гуйлтанууд тусгаар дэбтэртэ бэшэгдээд, аймагай соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ гү, али тэрэнэй орлогшонорто дуулгагдадаг байна. Энэ хэрэгые аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ өөрөө эрхилдэг юм. Бэшэг, гуйлта соо заагдаһан баримтануудые элирүүлжэ хэмжээ абаха хүдэлмэрилэгшэ хэрэгтэй хүнөөрөө уулзажа, хөөрэлдэдэг, тиигээд тэрэ асуудалаар өөрынгөө дурадхалые аймсоведэй гүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэдэй али нэгэндэ гү, үгышье һаа заседани дээрэ хэлэдэг байна. Жэшээнь, «Советская Россия» колхозой гэшүүн нүхэр И. Л. Китаев бууса шадарайм участогай хартаабха, овощь үерэй уһанда абтаа, энэ ушарһаа хүдөө ажахын налог бага болгыт гэһэн гуйлта аймсоведэй гүйсэдкомдо сентябриин эхеэр баряа һэн. Энэ ушарые аймсоведэй гүйсэдкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд шалгажа, И. Л. Китаевай хүдөө ажахын налогые нилээд хүнгэлһэн байна.

Мүн зарим нэгэн гомдол бэшэгые, тэрэниие бэшэһэн эзэн болон хабаатай хүтэлбэрилэгшын хабаадалгатайгаар, аймсоведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ хаража үзэдэг гээшэбди. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан нүхэр В. А. Савина үбшэнэй шалтагаанаар байгша оной май һарада гуйлта барижа, ажалһаа гараһан байгаа. Һүүлээрнь ажалай нэмэлтэ түлбэриин 550 түхэриг колхозой правлени түлэхөө арсана гэжэ аймсоведэй гүйсэдкомдо тэрэ гомдон бэшээ һэн. Энэ гомдолые шалгахадаа, аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ өөрөө Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр И. К. Григорьевтой, мүн нүхэр В. А. Савинатай һайнаар хөөрэлдэһэн байгаа. Тиигээд уданшьегүй аймсоведэй гүйсэдкомой заседани боложо, колхозник В. А. Савинада ажалай нэмэлтэ түлбэриин 550 түхэриг мүнгэ түлэхэ гэгдэһэн байна.

Гадна гомдол бэшэгэй баримтануудай тодорһон, абтаһан хэмжээнүүд тухай тэрэнэй эзэндэ хододоо дуулгагдадаг. Хэрбээ гомдол бэшэг соохи баримтануудай буруу байбал, бэшэһэн эзэндэнь энээн тухай заатагүй мэдээсэдэг байнабди.

Ажалшадһаа ерэһэн гуйлтануудые шалгажа үз[...] жээ абаха тушаа хойрог[...] бүдүүлигээр хандаха уша[...] аймсоведэй гүйсэдком эри[...] гаар тэмсэнэ. Энэ хэрэгые[...] руулхын түлөө аймагай[...] гүйсэдком өөрынгөө таһагу[...] дэлмэрилэгшэдтэй болон[...] дуудтай саг үргэлжэ зүбл[...] гэжэ, ондоо газарнуудта[...] дай гуйлта бэшэгүүдые[...] гээд шалгажа, хэмжээ аб[...] дүршэл тухай дэлгэрэнгы[...] сэдэг болоо. Байгша оной[...] һарын туршада ажалшад[...] соведэй гүйсэдкомдо хамта[...] та болон гомдол бэшэгү[...] Тэдэнэр бултадаа ойрын[...] шалган харагдаад, тусхай[...] абтанхай. Жэшээнь, се[...] 11-дэ заһабарилгын-те[...] станциин хүдэлмэрилэгш[...] В. А. Зайцев үхибүүдэй[...] болгохо гэһэн дурадхалт[...] бэшээ һэн. Аймсоведэй[...] энэ дурадхалыень бэелүүл[...] бүүдэй сад нээгээ.

Ажалшадай гуйлта бэ[...] шалгаха талаар нилээд[...] дэбэшье, зарим бэшэг, г[...] дые түргэн, тэрэ доронь[...] хэмжээ абаха тушаа үшө[...] далнууд бии. Жэшээнь, а[...] союзай (түрүүлэгшэнь[...] Спиридонов), финансова[...] (даагшань А. И. Ниже[...] хүдэлмэрилэгшэд саг да[...] мараар хэмжээ абадаггүй[...]

Аймсоведэй гүйсэдком[...] дууд болон советскэ эдэб[...] нягта холбоо барисаагаа[...] жаруулжа, ажалшадай гу[...] шэгүүдые түргэн сагта[...] зүб шиидхэбэри абадаг[...] байна.

М. БУРЛАКОВ, Та[...] аймагай ажалшадай деп[...] Соведэй гүйсэдкомой тү[...]

Багахан хэмжүүрэй автомобиль бүтээдэг Москвагай заводой хабсаргагшад ехэ ...а абаа. Тэдэнэр КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездэдэ бэлэг болгон, энэ жэлдэ ...эбһөө гадуур «Москвич» гэжэ 2 мянган автомашина бүтээхэнь. Энэ уялгаяа дүүр-...ии түлөө предприятиин хүдэлмэрилэгшэд эршэмтэй шангаар ажаллана. Түсэбһөө ...ур бүтээгдэһэн автомобильнууд үдэр бүхэндэ бэлэн болоод лэ, ошожо байна. ...раг дээрэ: шалгагша И. В. Горюнов түсэбһөө гадуур бүтээгдэһэн «Москвич» авто-...билиие тушаан абажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Замай журам сахиха

Харгы дээрэ ушардаг элдэб гэм-...ябадалые усадхалгын декада бү-...орон доторнай үнгэргэгдэжэ бай-... Манай республикын Министр-...үүдэй Соведэй гаргаһан шиидхэ-...рийн ёһоор, республика доторнай ...нэ декада октябриин 5-һаа 15 хү-...эр үнгэргэгдэхэ юм.

Декадын үедэ олон тоото маши-..., техникэ жолоодогшодой ажал ...лган харагдаха байна.

Бүхы орон дотор иимэ хэмжээ-...үулгын бэелүүлэгдэжэ байһан ...ар жолоодогшодой харюусалгые ...эшэлүүлнэ. Энэ үедэ ябажа бай-... машинаяа һайнаар харууһал-..., заһабарилжа, машина ашагла-... абажа ябаха гурим наринаар ...ижа, өөрынгөө шадабари, мэргэ-...ые дээшэлүүлжэ байһанаа жо-...одогшод, коммунальна транспор-... хүдэлмэрилэгшэд, тракторист-...уд харуулха ёһотой. Мүн энэ үедэ ...едприятиин, автомобильна ажа-...нуудай хүтэлбэрилэгшэд, партий-..., комсомольско, профсоюзна орга-...зацинууд жолоодогшодой дунда ...үүжүүлгын ажалай хэр зэргээр ...эргэгдэжэ байһые тобшолхо, ...солхо байна.

Аюулгүйе сахиха ажалай муу-...ар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ энэ ...дэ гэнтын аюул олошороо. ...ан-Удын Железнодорожно, Ок-...ябрьска районуудта байгша оной ...арын турша соо нёдондо жэлэй ... хугасаатай жэшээлхэдэ гэнтын ... хоёр дахин олошорһон бай-... Мүн Мухаршэбэрэй, Закаменай, ...банскын, Баргажанай, Бичурын, ...ын, Прибайкальска, Байкало-...арын, Хэжэнгын аймагуудта ...н гэмтэ ушарал гараа.

Автомобильна ажахынуудай хү-...бэрилэгшэд, милициин хүдэлмэ-...эгшэд иимэ ябадалай олошор-...ой бодото шалтагаание эли-...лхэгүй, мүн тэдэ шалтагаан ...ахаха тодорхой хэмжээ саг да-... абанагүй.

...тоодын хэрэгүүдэй министер-... гэнтын аюултай тэмсэхэ зо-...ор зохихо хэмжээ абаһан юм. ...эй ашаар автомашина жолоо-догшодой журам нилээд һайжараа. Тиигэбэшье гэнтын аюул үшөө болоһоор лэ байна. Харгыда ябаһан хүнүүдэй аюулгүйе хамгаалхын тула транспортна гурим наринаар сахиха шухала.

Автотранспортын хүдэлмэриие һайжаруулха, аюулгүйе сахихын тула тус декадын үедэ жолоодогшодой, ажалшадай, һурагшадай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха гэжэ хараалагдана. Автотранспортын гурим зүбөөр сахиха тухай хэдэн лекци, элидхэл, хөөрэлдөөн үнгэргэгдэхэ, мүн харуулан ойлгуулха агитаци, элдэб плакат, тусхай хуудаһан хэрэглэгдэхэ юм. Декадын үедэ автомобильна ажахын хүтэлбэрилэгшэд, милициин хүдэлмэрилэгшэд, түрүү жолоодогшод предприяти, эмхи зургаануудта, ажахынуудта ошожо, мүн радиогоор лекци уншаха байна. Мүн хэблэл ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

Автомашина эрхим һайнаар жолоодохын, үйлсөөр ябаха гурим наринаар сахихын тула жолоодогшодой дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр эмхидхэгдэхэнь.

Декадын үедэ ехэ харюусалгатай хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ юм. Авари гаргаха ябадалтай тэмсэхэ, автомашина, мотоцикл техническэ талаарнь һайнаар харууһалха, мүн зүбөөр хэрэглэхэ асуудалнууд машина жолоодогшодой суглаан дээрэ хэлсэгдэхээр хараалагдана. Республикымнай городууд, аймагуудта, мүн һүүлээрнь ниитэ городой, аймагай иимэ суглаанууд үнгэргэгдэхэ.

Үйлсөөр ябаха гурим сахилга милициин хиналта доро абтаха ёһотой. Үйлсөөр ябаха гуримай хэр зэргээр сахигдажа байһые шалгахын тула ниитын түлөөлэгшэдэй рейд үнгэргэгдэхэ.

Декадын үедэ үнгэргэгдэһэн хэмжээ-ябуулгануудые согсолжо, саашадань хэрэглэхэ шухала.

Аюулгүйе сахиха талаар үнгэргэгдэжэ байһан энэ декада гүрэн түрын удха шанартай хэрэг мүн.

И. Кондратьев.

АРАДАЙ ДЕМОКРАТИИН ОРОНУУДТА

КНР-эй Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун Аньхуэй провинци ерээ

ПЕКИН. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна: КНР-эй Түрүүлэгшэ Мао Цзэдунай сентябриин 16-һаа 20 болотор Аньхуэй провинцида ерээд ошоһон тухайнь «Жэньминь Жибао» газетын хуудаһанда толилогдонхой.

Мао Цзэ-дун энэ провинцида айлшалжа байха үедөө нютагай олон хүн зонтой уулзажа хөөрэлдөө. Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун Аньцин, Шучэн, Хэфэ, Уху, Мааньшан болон бусад районуудаар ябахадаа хүдэлмэришэд, таряашадтай, Арадай-сүлөөрэлгын армиин солдадууд, офицернүүдтэй, һурагшанар, багшанартай, мүн эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэй — хамтадаа 400 мянган хүн зонтой уулзаһан байна.

Нанкинда авиациин һайндэр болобо

ПЕКИН. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Нанкин хотодо авиациин һайндэр һаяхан үнгэргэгдөө. Энэ һайндэртэ Хитадта бүтээгдэһэн реактивна истребительнүүд, планернүүд, авиамоделистнүүд болон парашютистнүүд хабаадалсаа.

80 мянган гаран хүн сэрэгэй лётчигуудай, лётчигууд-спортсменүүдэй гүйсэдхэһэн орёо бэрхэ ниидэлгэнүүдыень, мүн парашютистнүүдэй самолёдһоо һурэхыень харахадаа ехэтэ һонирхоһон, Эхэ оронойнгоо бүтээһэн техникээр омогорхоһон байна.

Чехословакиин ажалшад арминнгаа һайндэрые тэмдэглэбэ

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин телеграфна агентство иигэжэ мэдээсэнэ. Прагада Юлиус Фучигай нэрэмжэтэ культурын ба амаралтын парк соо Чехословакиин арадай арминн һайндэртэ зорюулагдаһан митинг болоо. Митинг дээрэ Чехословакиин түб хотын олон тоото ажалшадай түлөөлэгшэдэй, Чехословакиин арадай армиин солдадууд болон офицернүүдэй урда Чехословакиин Республикын оборонын министр генерал-полковник Богумир Ломский үгэ хэлээ.

Хитадай Арадай Республикын урдаһаа США-гэй эээрхэг түримхэй ябуулга хэжэ байһан асуудалда тогтоходоо, Чехословакиин ажалшад, Чехословакиин арадай арми агуу ехэ хитад арадтай хододоо һаналаа нэгэдэнги байдаг гэжэ Б. Ломский мэдүүлээ.

Чехословакиин арадай арми Советскэ Армитай, мүн социалистическэ лагериин оронуудай нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй хамтадаа социализм, эрхэ сүлөө, өөһэдынгөө арадуудай амгалан тайбанаар ажаһууха хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ хододоо бэлэн байха гэжэ национальна оборонын министр мэдүүлээ.

ДРВ-дэ нүүрһэнэй ехэ хэбтэшэ олдобо

ХАНОЙ. (ТАСС). «Нян Зан» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, ороной зүүн-хойто зүгтэхи Ха дыонг райондо Лигнита гэжэ боро нүүрһэнэй ехэ хэбтэшэ олдоо. Даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор эндэһээ олон зуун миллион тонно нүүрһэн абтахаар хараалагдана. Нүүрһэ бэдэрэлгын хүдэлмэридэ советскэ геологууд хабаадалсаа.

Болгариин Арадай Республикын һургуулинуудта политехническэ һуралсал бэелүүлэгдэнэ. **Зураг дээрэ:** Василь Коларовай нэрэмжэтэ гүрэнэй предприятиин бүд нэхэдэг станогой түхэл маягые дунда һургуулиин һурагшад үзэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Аб гэхэдэ, алеэ наашань; ажалла гэхэдэ, ай зайлуул!

Ужамшье, баяншье байна даа Зэдэ нютагнай! Тэндэхи колхозуудай түб буусануудаар, малай гүүртэ, отарануудаар һаяхан ябажа, ажалша бэрхэ хүнүүдтэйнь, туйлаһан амжалтатайнь танилсан, ехээр баясабаб. Теэд баярай хажуугаар баһа муушье үлэгдэл ушаржа болодог ха юм.

Нэгэтэ «Эрдэм» колхозой түб тосхоной үйлсөөр хойноо эхэнэрые һундалдуулһан нэгэ задарюун хүн мотоциклаараа намайе дайруулан алдаад, хажуугаарам бурд гүүлээд гарашоо. Эдэнэй мотоциклын мөөрэ доронь орошоогүйдөө баярлаад, харгыдаа ушарһан үбгэжөөлһөө:

— Хэдтнай хайшаа яараба гээшэб? — гээд асуубаб.

Үбгэжөөл ехэл гайхаһан янзатайгаар намайе адаглан хараад:

— Юрэдөө манай библиотекые даагша Людмила Ивановна Немченкые танихагүй хүн Зэдэдэмнай хомор юумэл. Тэрэшни мүнөө бригадиртай хүдөө гараба ёһотой,— гэжэ энеэбхилэн хэлэбэ.— Таамнай хаанахи бэлэйт, нютагай хүн бэшэ хэбэртэйт?

— Улан-Удэһээ ябаһан хүнби. Мархайн аша Тархай гээшэб,— гээд, иимэ мэдээжэ библиотекарь тухай дуулаагүй ябаһандаа аягүйрхэн, үбгэжөөлдөө харюусабаб.

— Һайн хүн һанаагаар гэжэ, хаһа дээрэ орожо ерэбэлта. Манайда орыт, хөөрэхэш юумэн биил гээшэ, — гэжэ тэрэмнай уриба.

—Энэ хабар шэнэ библиотекариин ерэхэдэ,—гээд хоюулаа сай ууха һуухадаа үбгэжөөл эхилбэ, — одоошье библиотекэмнай хүдэлжэ эхилхэнь гэжэ колхознигууд баясаа бэлэй. Теэд уданшьегүй ехээр эндүүрһэнээ ойлгоо һэн. Хүнүүдэй ном абахаяа ерэхэдэнь, тэдэниие шэрүүнээр угтадаг, ёборгоноор дуугарадаг, хэрэлдэдэг, уншагшадайнгаа эрилтые хангадаггүй байба. Тииһээр библиотекэ тээшэ ябаха хүнүүдшье үсөөрбэ. «Олонхи колхознигууд ородоор уншажа шададаггүй, ном абахадаашье муухай болгохоһоо ондоо юумэ үгы» гэһэн шалтаг бараад, Борьёогой сельсоведһээ һарадаа нэгэ салин абаад лэ миин һуудаг болобо. Хусаха нохойгүй, хөөрэлдэхэ нүхэргүй гэдэгтэл удаан һуужа болохо аал?! Энэ эхэнэрэй хумхаа «абаргада» колхозой бригадир Дымбрэл Дабаев уданшьегүй баригдашаһан байбал даа. Хүнгэн ябадалтай бригадирнай ехээр дурлаһандаа гурбан үхибүүгээшье, һамгаяашье мартажархёо ха юм. Дурлаашаншье даа, библиотекын ажал оройдоо мэдэхэгүй юм гэлсэгшэ.

— Хэн тэрээниие томилоо юм?— гэжэ һонирхобоб.

— Аймагай культурын таһагые даагша Сергей Иванович Шишмарев бэд даа,— гэбэ үбгэжөөл.

«Үнгэрэгшэ үбэл энэ хүн манай газетэдэ шангаар шүүмжэлүүлбэшье, тэрээнһээ һургаал абаагүй, урдынхяараал хүдэлжэ байгаа юм байна» — гээд һанаандамни гэнтэ ороодхибо.

— Тэрэшни һайн сэдьхэлтэй хүн даа,— гэжэ үбгэжөөл үргэлжэлүүлбэ.— Таһагай бухгалтер Е. И. Зурбатоватай илангаяа үгэ нэгэтэй байхые оролдодог юм гэлсэгшэ. Тиимэһээ бухгалтер эхэнэрэй үбгэн Александр Зурбатовые ажалда абаһан, эгэшэ Немченкыень библиотекарь болгоһон байгаа ха. Хэтэршэһэн библиотекариин «хүдэлмэри» тухай Шишмаревто яһала хэлэгдэһэн лэ байха. Харин партиин айкомой хамаархада, тэрэ Немченкые ажалһаань гаргаха баатай болоо һэн. Тиигээд гаргаа гээ гүт. Үгы даа, Сергей Иванович аргатай хүн ха юм. Гаргаха гэжэ һанаашалаашьегүй. Тэрэнээ дуудажа абаашаад, һарын курсада Улан-Удэ эльгээгээ. Һарын үнгэрхэдэ энэ хэрэг мартагдажа, үнөөхи эхэнэрнай мандаа бусажа ерэнхэй, урдынхяараал ташаагаа тулаад һууһаар.

— Энэ эхэнэрэй байра болгохын тула (тэндэ байдаг юм) библиотекэ баряагүйбди. Тэрээниие зайлуулаа һаань, шадабаритай хүниие табиха һэмди,— гэһэн колхознигуудай һанал бодолые үбгэжөөл элирхэйлэн мэдүүлбэ.

— Александр Зурбатовые Шишмарев ажалда абаа гээ һэн та,—гэжэ үбгэжөөлдэ һануулбаб.

— Тэрэ хүн ниитын журам эбдэдэг, архиншан тула һөөргөө абтахагүйгөөр прокуратураһаа гаргагдаһан байгаа. Сергей Иванович тэрэниие тодожо абаад, «манайдаа оролши, хосорхогүйш» гээ ха. Тиигэжэ Зурбатов машинатай нүүдэл киногой кинолекториие даагша болоод, салингаа алгадгүй абажа эхилбэ. Үбһэ, таряа хуряалгын халуун хаһада полевой стан, бригада, отара, гүүртэнүүдээр ябажа, кино харуулха, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхын орондо «машинамни покрышкагүй» гээд юушье хэнгүй өөдөө хаража, үбсүүндээ нёлбоод хэбтэбэ. Нэгэтэ Зурбатов ашагүйхэн баринхай, бухгалтер һамгаяа үдэр дунда үйлсөөр намнажа, сохижо ороо гэхэ. Милиционер Колодиной хорихоро, самсыень хахалһан, велосипедыень эбдэһэн юм ха. 6 суудхэ хэһээлтэдэ һуугаад гараһан Зурбатовые Шишмарев ажалһаань хаяхаһаа байтагай, донгодолгошье үгөөгүй гэлсэгшэ.

— Минии хэлэһэниие лаблахын тула аймагай зургаануудаар ябажа шалгагты,—гээд үбгэжөөл хөөрөөгөө дүүргэбэ.

Хүдөө нютагуудаар, аймагай түбтэ ябажа, энэ үбгэжөөлэй хөөрэһэн зүйлнүүдтэй танилсааб. Үбгэнэй хэлээшэ эхинһээ һүүл хүрэтэрөө зүб байба.

Гурбан жэлэй соёлой добтолгын эхилээд байхада, аймагай культурын таһаг, тэрэниие даагша Шишмарев саарһан дээрэ табиһан түсэбһөө ондоо биратай юушье хээгүй һууба. Хүдөөгэй клуб, библиотекэнүүдынь муугаар хүдэлдэг хэбээрээ. Холын фермэ, отарануудай малшадай культурна эрилтэ хүсэд хангагданагүй.

Теэд Зурбатов, Немченко гэхэ мэтэ хүнүүдтэ соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриие даалгахада ямар үрэ гараха даа. Энээн тухай Шишмарев мэдэжэл байгаа ёһотой. Тиигээд хэр тобшолол хэхэ юм?

М. Тархай.

Арга боломжоёо гүйсэдөөр хэрэглэхэ

(Хориин аймагта уһалууриин системэ бариха, үхэр мал уһаар хангаха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана)

...дөө ажахыгаа саашадань бүри ...ан түргэнөөр хүгжөөхэ, орон ...оро эдеэ хоолой зүйлнүүдые, ...гаяа һү, тоһо, мяха улам ...г дэлбэгээр абадаг болохо гэ-...асари ехэ зорилго хүдөө ажа-...хидай үмэнэ табигданхай гээшэ. ...д хэнэйшье мэдэһээр, энэ зорил-... амжалтатайгаар дүүргэхын ту-... колхоз, совхоз бүхэнэй үргэн ехэ ...аалан, сабшалангай газар зү-... эдлэжэ, уһалуури ехээр хэ-... ороoһо таряанай, үбһэ ногоо-... ургаса эрид дээшэлүүлээд, нии-... малда элдэб янзын бүдүүн, шэ-... тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэ-...шухала болоно бшуу.

Хориин аймагай колхозууд, хони-... совхоз жэлһээ жэлдэ, илангаяа ...й 2—3 жэлэй туршада ган ...үр болоо гэһэн шалтагаан дур-..., үхэр малаа үбһэ тэжээлээр ...о дуталдуулдаг, үлэнхэ туранхай ...о оруулдаг, тэдээнһээ ашаг шэ-...ье тон багаар абадаг болошон-... Энэшье жэлдэ эндэхид бүхы ...шалангайнгаа га бүриһөө дунда ...эр 2—3 центнер үбһэ абажа, ...ун тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө ... 24,2 процент дүүргээ, гадна ...анайшье ургаса гектар бүриһөө ... 3,6 центнер абтанхай. Зүгөөр ...о газар таряалангаа зүбөөр эд-...илжэ, уһалжа шадаа һаа— ...о таряанай, үбһэ ногооной ...уритай һайн ургаса абаха ар-...боломжо гүйсэд бии. Эндэхи га-... нютаг бүхэндэ багаханууд гол, ...од, уһалууриишье системэ ...и. Теэд эдэ бүхы арга боломжо-...д тон муугаар, хангалтагүйгөөр ...лэгдэнэ гэжэ сэхэ хэлэхэ хэ-...тэй.

...нэ аймагта уһалагдадаг, ...алагдаха аргатай 16 мян-... гектар таряалан, сабшалангай газар тоологдоно. Тэрэнэй 9,6 мянган гектарынь колхозуудта, 6,4 мянган гектарынь совхоздо бии юм. Байгша оной хабар эртүүр эндэхи колхозуудта 7196 гектар сабшалан, таряалангай газар нэгэ дахин уһалагдаад, мүн зундаа ургамал, ногооной ургажа байхада, тэрэ газарайнь 3408 гектар оройдоол нэгэ дахин уһалагдаа һэн. Тиихэдэ совхозойхид 4676 гектар сабшалангай газар хабар эртүүр уһалаад, миил 1284 гектарынь зунай һарануудта оройдоол 1 дахин уһалһан байха юм. Юуб гэхэдэ энэ жэлдэ хура бороогүй ган гасуур байжа, олонхи булаг, гол, горхо, нуурнуудынь зундаа шэргэшэһэн, хаташаһан байна.

Теэд гол, горходойнгоо уһа зүбөөр хэрэглэжэ, сабшалангаа хаһа сагтань һайнаар уһалһан зарим колхозуудынь гандуу энэшье жэлдэ үбһэ ногооной муу бэшэ ургаса абаа. Жэшээлхэдэ, «Путь Сталина» колхоздо (Худагта) уһалууриин 300 шахуу гектар газарай га бүриһөө 12,7 центнер үбһэн абтаа. Мүн Анаа голой эхин шадарай колхозуудта таряалан, сабшалан уһалха хүдэлмэри муу бэшээр үнгэргэгдөө. РТС-эйхидэй туһаламжаар эндэхи Ленинэй, XX партсъездын, Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Красный партизан» колхозуудта сабшалан, таряалангай горьтойхон газар уһалагдажа, үбһэ ногооной, ороoһо таряанай бараг һайн ургаса абтаа. Гадна эдэ колхозуудта хамта 1500 шахуу гектарай уһа намаг хатаагдаһан, 915 гектарай модон һөөг бургааһан арилгагдажа, сабшалангай газар үргэдхэгдэһэн байна. Эндэ уһа намаг хатааха, сабшалангай газар сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ РТС-эй «С-80» маркын 4 трактор, «С-100» гэжэ нэгэ трактор, бульдозер болон бусад мелиоративна машина, техникэ хүдэлөө.

Гэбэшье аймагай заһабарилгын-техническэ станциинхид уһалууриин системэнүүдые шэнээр бариха, хуушануудынь һэльбэн заһаха хүдэлмэри аали нобшоор ябуулна. 1956 онһоо хойшо Анаа гол дээрэ уһалууриин системэ баригдажа эхилһэн аад, мүнөө болотор дүүрээдүй, үшөөл ехэхэн хүдэлмэри хэгдэхээр байна. Эндэ үшөө 40 гара мянган кубометр шорой малтагдажа гаргагдаха, эхиндэнь уһа хааха, табиха, түхеэрэлгэ хэхэ болон бусад элдэб хүдэлмэри үлэһэн байна. Гэбэшье РТС-эйхидэй хэһэн хүдэлмэриин түлөө тоосохоёо «Коммунизм» колхозойхидой арсаһан дээрэһээнь, мүнөө эндэхи ажал зогсоогдошонхой шахуу. Хэрбээ тус артелиинхидэй РТС-тэ хаһа сагтань хүнүүдые, машина, техникэ үгөөд, энээн тушаа зохихо анхарал хандуулаад байгаа һаань, Анаагай уһалууриин системэ байгша оной хабар ашаглалгада оруулагдажа, тус колхоздо 700 гектар халалан, сабшалангай, мүн гэшүүдэйншье бууса шадарай нилээд ехэ газар уһалагдаха байгаа ха юм. Тэрэшэлэн «Улаан Одон» колхоздо Шүбэгын уһалууриин системэ 2—3 жэлэй баригдажа захалһан аад, элдэб шалтагаанһаа боложо, дүүргэгдэнэгүй, үшөө 4 мянгаад кубометр шорой гаргагдаха юм. Тус системын барилгые артелиинхид өөһэдтөө даажа абаад, 40 гаран мянган түхэриг мүнгэн зөөри гаргашалбашье, элдэб машина, техникынгээ хүсые саг болзор соонь, зүбөөр хэрэглэжэ шадаагүй. Тиимэһээ эндэхи хүдэлмэреэ унжагайруулжа байна. Энэ системые барижа дүүргээд, уһыень зүбөөр хэрэглэжэ шадабал, артелиинхид 842 гектар таряалан, 365 га сабшалан уһалха аргатай болохо юм.

Тиихэдэ эндэхи колхозуудай, совхозой ниитын малда, илангаяа үбэлэй сагта уһан ехээр дуталдадаг. Аймагта малай байра шадар уһаяа бүлэжэ гаргадаг 11 худаг бии нэрэтэй аад, тэдэнэй миил 7-ниинь хүдэлнэ. Адуу малайнгаа уһаар дуталдажа, туража, муудажа, һү, шэмээ ехээр татажа байхада, «Победа», «Путь к коммунизму», «Путь Сталина» колхозууд гүрэнэй геологическа управлениин конторынхидтай хэлсээ хэжэ, өөһэдынгөө мүнгэ зөөреэр хүлһэлжэ, гүнзэгы худагуудые малтуулха, түхеэрүүлхэеэ арсаһан байна. Энээн тухай партиин айком, аймгүйсэдком мэдэжэ байгаад ямаршье хэмжээ абаагүй.

Саашадаа колхозуудта баригдажа байгаа уһалууриин системэнүүдые ойрын сагта ашаглалгада оруулха, бүхы гол горходой уһые зүбөөр хэрэглэжэ, сабшалан, таряалангаа шадаал һаа ехээр уһалха, малай байра шадар худагуудые олоор малтаха тушаа бодото хэмжээ абаха саг тулаа. Энэ жэлһээ эхилжэ Үдэ голһоо һубаг канава гаргажа, уһалууриин ехэ системэ барьяад, «Путь к коммунизму» колхоздо, совхозой фермэнүүдтэ хамта 5 мянгаад га таряалан, сабшалан, бэлшээриин газар уһалжа болохо байна. Ленинэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай Подтужинска уһалууриин системэ һэргээн бодхоожо, зарим газартань шэнэ һубаг, канавануудые малтажа, 2 мянгаад гектар эдлүүриин газар уһалха арга бии. Байсын Үбэрэй колхозой сабшалан, таряалан уһалхын тула Үдэ голһоо гараһан хуушан һубаг, канавануудые гүнзэгырүүлэн малтаха хэрэгтэй. Мүнөө жэлдэ «Путь Сталина» колхоздо Тужинска уһалууриин системые үргэдхөө һаа, 1959 ондо 400 гаран гектар таряалангай газар уһалагдаха зэргэтэй. Мүн Анаа гол дээрэхи Карнаковско, Худанай голой уһалууриин системэнүүдые шэнэлжэ, уһыень дүүрэнээр хэрэглэхэ саг ерээ.

Эдэ ехэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын тула РТС, совхозой, колхозуудай мелиоративна бүхы машина техникэ сүм элсүүлэгдэхэ болоно. КПСС-эй айком, аймгүйсэдком, колхозуудай партийна организацинууд уһалууриин системын барилга бодотоор хүтэлбэрилэн эмхидхэжэ, колхознигууд, ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулан, эдэ системэнүүдэй барилгые ёһотойл арад зоной барилга болгохо зэргэтэй.

Ц. БАЗАРЖАПОВ, КПСС-эй обкомой инструктор.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Хэмжээ абаха хэрэгтэй

Зэдын аймагай Борьёогой совхозой 2-дохи фермын Тасархай гэжэ нютагта хүдэлдэг фельдшер Лидия Петровна Тугаринова заримдаа амбулатори соогоо байдаггүй, хаанашье ошоһоноо хүндэ хэлэдэггүй юм. Холоһоо ерэһэн механизаторнууд, малшад энэ фельдшерые дэмы хүлеэжэ, хайран сагаа гээхэ баатай болоно.

Үбшэнтэндэ Тугаринова хэрзэгы шэрүүнээр хандадаг, гэртэнь ошожо, туһаламжа үзүүлхэеэ тумархадаг, сүлөө забдагүй байнаб гэжэ хэлэдэг заншалтай.

Муугаар хүдэлдэг энэ фельдшертэ хэмжээ абахаар болоо.

Д. Цыремпилов.

Автобус ябуулдаг болыт

Республика доторнай һүүлэй хэдэн жэлэй туршада хаа хаанагүй автобус ябажа, ажалшадта ехэ туһа хүргэдэг болоо. Тиимэ автобусууд манай Хориин аймагааршье ябадаг. Улан-Удэ — Тээгдэ — Хоринск гэһэн маршрудаар үдэр бүри ябадаг автобусые «Коммунизм», «Красный партизан», Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудаар хүргэдэг болгоо һаа һайн байгаа. Ушарань, эдэ колхозуудаар үнгэрдэг харгыгаар аянай хүнүүд олоор ябадаг.

Г. Дашинимаев.

Республика доторнай

Зураг дээрэ: Бурядай экономическа районой совнархозой шэнэ байшан. А. Сельверовэй фото.

Хүүгэдэй туризмые хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн

Сибириин, Дальна Востогой городуудай, районуудай һургуулинууд болон хүүгэдэй байшангуудай, хүүгэдэй экскурси эмхидхэдэг туристска станциин хүдэлмэрилэгшэд, туристска аяншалга эмхидхэгшэд сентябриин 10-да Улан-Удэдэ суглараба. Тэдэнэр үнгэрһэн жэлнүүдтэ хэһэн хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые халан абалсаба. Гадна пионернүүд болон һурагшадые туристска аяншалгада олоор хабаадуулха арга замуудые хараалхатайгаа хамта, тэдэнэрые Бүхэсоюзна хоёрдохи экспедицидэ үргэнөөр хабаадуулха тухай асуудал зүбшэн хэлсээ.

Эндэ сугларагшад зүблөөндэ хабаадахаһаа гадна, республика соогуурнай ябажа, түүхэтэ газарнуудтай танилсаа. Кяхта город ошоходоо тэндэхи музейдэ орожо хараа. Мүн һургуулинуудаар, промышленна предприятинуудаар ябаа. Тэрэшэлэн Центральна Азяар аяншалга хэһэн ородой түрүүшын аянша эхэнэр А. В. Потанинагай, мүн Сибирь болон Байгалай үмэнэ Совет засаг тогтоохын түлөө тэмсэлдэ ами наһаяа алдагшадай хүүр дээрэ ошожо, баглаа сэсэгүүдые табиһан байна.

Улан-Удэ — Кяхта ябаха замдаа Ново-Селенгинск хүрэжэ, декабристнар Бестужевай, Торсоной хүүр хараһан байна. Энэ аяншалгаһаа гадна, һорилгын аяншалга хэжэ, Баргажанай аймаг ороһон байна. Тиихэдээ Байгалай «Хилмэн хушуун» гэжэ ольторог хүрэжэ, загаһанай үйлэдбэритэй, Байгал шадарай ургамал болон амитадтай танилсаа, Чивыркуйска татуурые тойрон, үзэсхэлэн һайхан газарнуудаар ябажа хараа.

Гэхэтэй хамта 1959 оной зун Сибириин, Дальна Востогой эдир туристнарай зональна слёт үнгэргэхэ газар бэдэрэн, шэлэжэ олоо.

Э. Пилман.

Артистнарай концерт

Бурят драматическа театрын залуу артистнар Яруунын аймаг ерэжэ, концерт харуулһан байна. Аймагай эгээн баруун захын «Коммунизм» колхозой гэшүүдтэ түрүүшын концерт харуулагдаа.

«Ревизор» гэжэ зүжэгһөө отрывок, мүн артистнар Базаровагай, Жалсараевай, Гомбодоржиевай дуулаһан дуунууд харагшадые ехээр һонирхуулба.

Театрын артистнар «Победа», Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудаар, Эгэтын РТС болон бусад газарнуудаар ябаһанаа бусаба.

Д. Н. Чимитов.

Залуу хонишоной бэлэг

Курумканай дунда һургуули 1956 ондо дүүргэһэн Донат Доржиев түрэл колхоздоо хүдэлхөөр шиидэһэн. Тиихэдэнь ВЛКСМ-эй айком тэрээндэ комсомольско путёвко барюулжа, Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хонишоноор эльгээгээ бэлэй.

Залуу хонишон мэргэжэлээ дээшэлүүлхын зорилгоор хонин ажал тухай номуудые уншаа. Ойлгожо ядаһан юумэеэ дүй дүршэлтэй хонишодһоо һуража абаа.

Оролдосотойгоор, үнэн сэхээр ажаллаһанайнгаа ашаар нүхэр Доржиев энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаад байна. Тиихэдэ хонин бүхэнһөө 3 килограмм 400 грамм ноохо хайшалаа. Энэ амжалтань Ленинскэ комсомолойнгоо 40 жэлэй ойдо залуу хонишоной зорюулһан ажалайнь ехэ бэлэг гээшэ.

Залуу хонишоной хэдэн хонид эхирлээ, зарим хонидынь 2—3 хурьга гаргаа. Донат Доржиев эхир гурбан хурьгадтаяа зураг дээрэ харуулагдана.

Н. Намжилов, ВЛКСМ-эй айкомой секретарь.

Гурбадахи хэмэл одон дэлхэйе 2 мянга дахин тойробо

Советскэ гурбадахи хэмэл одон октябриин 8-най 9 час 55 минутада (Москвагай сагаар) дэлхэйе 2 мянга дахин тойроо. Ракетэ һомониинь энэ үе соо хэмэл одондоо орходоо дэлхэйе 47,6 дахин олоор тойроо. Гурбадахи хэмэл одоной табигдаһанһаа хойшо 147 хоног үнгэрбэ. Хэмэл одон энэ үе соо 92,6 миллион километртэ дабшаһан байна. Хэмэл одон анхан табигдаһандаа орходоо дэлхэйе 2,15 минутаар удаанаар тойродог болоо.

Дэлхэйе тойрон дабшадаг гурбадахи хэмэл одые оптическа, радиотехническэ хэрэгсэлнүүдээр шэртэн хаража үргэлжэлһөөр.

Рига, Пулково, Свердловск, Сталинград, Киев, Хабаровск, Вильнюс, Рязань, Харьков, Днепропетровск, Оренбург, Ростов-на-Дону, Фрунзе, Саратов, Бухара, Благовещенск, Ереван, Абакан, Смоленск, Эрхүү, Черновцы, Астрахань, Самарканд, Вологда, Владивосток, Львов, мүн бусадшье городуудта байдаг обсерваторинууд болон адаглан харадаг пунктнуудһаа саг үргэлжэ мэдээнүүд абтажа байна. Австралиин, Болгариин, Румыниин, Польшын, Чехословакиин, Хитадай, Японой астрономическа станцинуудһаа мүн лэ үнэтэй мэдээсэлнүүд орожо байһаар. Ракетэ һомониинь энэ жэлэй ноябриин һүүл багаар, декабриин эхеэр үдхэн агаарта орожо, үгы болохо юм гэжэ тухайлагдана.

Хэмэл одые октябриин 10-да үглөөгүүр, наранай гарахын урда тээ, хойто широтагай 56 градусһаа 72-дохи градус хүрэтэр, үдэшэлэн, наранай ороһоной һүүлээр, урда широтагай 44 градусһаа 57-дохи градус хүрэтэр үүлэгүй тэнгэридэ хаража болохо юм. Ракетэ һомыень наранай гарахын урда тээ, хойто широтагай 57-дохи градусһаа 72-дохи градус хүрэтэр, үдэшэлэн наранай ороһоной һүүлээр, урда широтагай 38-дахи градусһаа 52-дохи градус хүрэтэр ямаршье приборгүйгөөр хаража болохо байна.

(ТАСС).

УРАН ЗОХЁОЛШОД ОЧЕРК БЭШЭХЭ ТУХАЙ ХЭЛСЭБЭ

— Очерк бэшэхэ тухай хөөрэлдэһөөр үнинэйбди. Теэд һайн шанартай очеркнууд үшөөл бэшэгдэнэгүй. Бэшэхэ дуратай хүнүүдшье байха. Тэдээндэ туһа хүргэгдэхэ зэргэтэй. Республикын газетэнүүдэй редакцинууд энээнһээ хойшо очерк бэшэхэ тусхай даабари үгөөд, уран зохёолшодые хото, хүдөөгөөр ябуулдаг болоо һаань һайн һэн,—гэжэ республикын уран зохёолшодой Союзда болоһон суглаан дээрэ уран зохёолшо Данри Хилтухин хэлэбэ.

— Москвагай очеркшодой уряае һайшаан дэмжэнэб. Холын Курумкан, Баргажан нютаг, тэндэхи хүнүүд тухай багаар бэшэгдэнэ. Тиимэһээ нютагай темээр очеркнуудые бэшэхэ хүсэлэнтэйб,— гэжэ поэт Николай Дамдинов хэлээ.

Мэдээжэ, суута хүнүүд тухай очерк бэшэхынгээ хажуугаар, жиирэй хүнүүдые мартаха ёһогүйбди гэжэ уран зохёолшо Чимит Цыдендамбаев тэмдэглэбэ. Бэшэгдэһэн һай һайн очеркнуудые жэлэй һүүлдэ тусхай ном болгожо хэблэхыень Бурядай номой хэблэлдэ хандаха тухай дурадхал уран зохёолшо Семен Метелица оруулаа. Үгэ хэлэгшэд А. Шадаев, Н. Анпилогов, А. Жамбалдоржиев, Ч. Гомбоин гэгшэд тус тустаа ямар темээр очерк бэшэхэ һанаатай байһан тухайдаа хэлэбэ.

Москвагай очеркшодой уряае дэмжэжэ, мүнөө үеын баатарнууд болохо эрхим түрүү хүнүүдэй ажал хэрэгые уран хурсаар, тодо һайнаар харуулха ёһотойбди гэжэ республикын уран зохёолшод энэ суглаан дээрээ нэгэн дуугаар мэдүүлһэн байна.

А. Олзоной.

КЯХТЫН АЙМАГТА

ҺУРАГШАДАЙ ТУҺАЛАМЖА

Колхозуудай тахяа үсхэбэрилхэ түсэбөө бэелүүлхын тула хабар, һуралсалай жэлэй дүүрэхын урда тээ аймагай һургуулинуудай һурагшад 4 мянган дальбараа тэжээжэ, колхозуудта тушааха гэһэн уялгануудые абаһан юм. Эдэ үдэрнүүдтэ һурагшад шубуудаа тушаажа эхилээ.

Мөөрөөшын эхин һургуулиин һурагшад нэгэшье гарзагүйгөөр 93, Сүхын арһанай заводой дунда һургуулиинхид 240 дальбараа «Красное знамя» колхоздо тушаагаа. Мүн Субагтын эхин һургуулиин һурагшад Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 105 дальбараа тушааба. Энэ һургуулиин һурагшад М. Жигмытова, Е. Игумнова, И. Перфильев гэгшэд туд бүридөө 5 дальбараа тэжээгээ.

УЯЛГАНУУДАА ДҮҮРГЭНЭ

Хониной совхозой Киранай һүнэй-товарна фермын залуу һаалишан Августа Урусова энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2300 литр һү һааха социалистическэ уялга абаһан байна.

Түрүү һаалишан КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, абаһан уялгаяа дахин хаража үзөөд, үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һааха уялга абаба.

Залуу һаалишан абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ байна. Юһэн һарын туршада нүхэр Урусова үнеэн бүриһөө 2146 литр һү һаагаад байна.

— Абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэхэб. Тиигэжэ партиин XXI съездые ажалай амжалтаар угтаха хүсэлэнтэйб,—гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

РАДИОЖУРНАЛ ЭМХИДХЭГДЭБЭ

ВЛКСМ-эй Кяхтын айкомой үүсхэлээр «Комсомолойнгоо һайндэр угта» гэһэн радиожурнал эмхидхэгдэбэ. Аймагай комсомолшуудай туйлажа байһан амжалта тухай неделидэ нэгэ дахин радиогоор дамжуулагдана. Мүн микрофоной урда комсомольско организацинуудай секретарьнууд, түрүү комсомолшууд үгэ хэлэнэ. Тэдэнэр комсомолой 40 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн тухай хөөрэнэ.

Д. Болхоев, манай корр.

ХИЛЫН СААДАҺАА

Ливанай дотоодын политическэ байдал

БЕЙРУТ, октябриин 7. (ТАСС). Ливанай политическэ ажабайдалда болоһон хубилалтануудтай эбсэхэ дурагүй Ливанай хархис хүсэнүүд буу зэбсэг хэрэглэн, элдэб хорото ябуулга хэһээр. Октябриин 7-ной үглөөгүүр зэбсэгтэй хархис дээрмэшэд Бейрудэй гол хуби руу буудаа, мүн ниислэлые хүдөө газарнуудтай холбодог харгые хааха гэжэ оролдоһон байна. Ливанай армиин подразделенинүүд эдэ фашис этэгээдүүдтэ харюу үгөө. Һүүлшын сүүдхэдэ город дотор хэдэ дахин ехэ тэһэрэлгэ болоо. Бейрудэй баруун хубида октябриин 6-дашье, 7-дошье аали намдуу байгаа.

Арадта харша этэгээдүүд буу зэбсэгэй хүсөөр хүн зониие һүрдүүлэн айлгажа, элдэб хорото ябуулга хэжэ, орон доторхи байдал гуримшуулжа, тэрэниие хуушан түхэлдэнь оруулха гэхэдэ һаад татажа байна гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, республикын президент Фуад Шехаб национальна конгресс зарлаха тушаа Ливанай элдэб политическэ ажал-ябуулагшадтай хөөрэлдөө хэжэ байна. Энэ конгрессэй хүдэлмэридэ элдэб политическэ организацинуудай, Ливанай шажан мүргэлэй бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд хабаа далсаха юм.

Ороной эгээ томо политическэ организаци болохо «Ливанай үндэһэ яһатанай нэгэдэлгын фронт» гэдэгые хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн октябриин 6-да боложо, Ливан доторхи байдал яажа гуримшуулхаб гэһэн асуудал зүбшэн хэлсээ.

Ливанай хархис этэгээдүүдэй оронойнгоо аша туһада харша ябуулга хэжэ байһан дээрэһээнь Ливанай экономико хуушан түхэлдөө орожо шаданагүй. Предприятинуудай мүнөө хүрэтэр нээгдээдүй дээрэһээ оло мянган хүдэлмэришэд ажалгүй байна. Бага, дунда шадалтай олон аралжаа наймаашад үгырөө. Таряашад бии болгоһон продуктнуудаа худалдаха газаргүй.

Ливан арадай олонхинь — христиан болон мусульман шажантад орон доторхи гуримгүй байдалые дары усадхажа, хархис этэгээдүүдэй, Шамуниие дэмжэгшэдэй хорото ябуулга болюулхые хүсэнэ гэжэ мэдээсэгдэнэ.

КНР-эй правительство дахин шангаар һануулна

ПЕКИН, октябриин 6. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна: октябриин 6-да нэгэ часһаа 18 час хүрэтэр Америкын 8 сэрэгэй корабль, 13 самолёт Фуцзяниин шадар Хитадай уһа руу, агаарайнь дайда руу нэбтэрэн ороо. КНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэдэ иигэжэ мэдүүлхые даалгагдаа: октябриин 6-да 01 час 00 минутада КНР-эй Оборонын министр Пын Дэ-хуай Тайваньда һуудаг хитадуудта зорюулан, хандалга толилһон байна. Хүн зондо энэрхы сэдьхэлээр хандаха гэһэн ёһо хүтэлбэри болгон, Фуцзяниин фронтын частьнууд октябриин 6-һаа эхилэн долоон хоногой туршада артиллериин буудалга саг зуура болюулхань. Буудалгаяа иигэжэ болюулхадаа, Фуцзяниин частьнууд дурсагдаһан турша соо бүхы хэрэгтэй юумэеэ элбэг хүрэхөөр асаржа абаха арга чанкайшистнарай сэрэгшэдтэ олгохоёо һанаа. Тиихэдээ америкынхид чанкайшистнарай судналнуудые дахан харууһалха ёһогүй гэжэ Пын Дэхуайн хандалга соо хэлэгдэһэн байна.

Мүнөө, манай артиллериин Цзиньмыньдао аралые буудахаяа болёод байгаашье һаань, США-гэй сэрэгэй корабльнууд болон самолёдууд урдынхидаал адли манай ороной уһа руу, агаарай дайда руу нэбтэрэн ороһоор. Энэ ушар юун тухай эли тодоор гэршэлнэб гэхэдэ, США-гэй бодото зорилгонь хадаа чанкайшистнарай суднануудые дахан харууһалжа, тэдээндэ туһаламжа үзүүлхэ бэшэ, харин эндэхи байдалые саг үргэлжэ түгшүүрилтэй байлгаха, эзэрхэг түримхэй ябуулгаяа үргэдхэхэ гэһэн зорилго мүн болоно гээшэ. США-гэй иигэжэ далда нюусагүйгөөр зэбсэгтэ хүсэ хэрэглэн, үһэрижэ байһан дээрэһээнь Хитадай правительство 23-дахяа шангаар һануулна.

Англиин сэрэгшэд Оманай хилэ шадар сугларна

КАИР, октябриин 7. (ТАСС). Оманай бүхы хилые зубшуулан, Англиин сэрэгшэд, сэрэгэй техникэ сугларжа байна гэжэ Оманһаа мэдээсэгдэнэ. Энэ сэрэг оман арадай сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараха гэһэн ехэ тулалдаанда хабаадалсахаяа бэлэдхэнэ. Тиихэдэ Англиин самолёдууд Оманай тосхонуудые зэрлиг муухайгаар бомбодожол байна.

Милан. Италиин Коммунистическэ партиин центральна орган логшо «Унита» газетын заншалта һайндэр һаяхан болоо. Хойто И... лиин олон нютагуудай ажалшад энээндэ хабаадаа. Италиин Ком... нистическэ партиин мэдээжэ ударидагшад, тэрэ тоодо КПИ-гэй ... гэй генеральна секретарь Пальмиро Тольятти һайндэртэ хабаадал...
Зураг дээрэ: һайндэр боложо байна. **Публифотын** фото.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIII сесси

Октябриин 6-най үглөөнэй пленарна заседани

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 6. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн сессидэ юрэнхы политическэ асуудалнуудаар үгэ хэлэлгэ дүүрэхэ дүтэлжэ байна. Октябриин 6-най үглөөнэй заседани дээрэ Непалай, Суданай болон Мексикын түлөөлэгшэд үгэ хэлээ.

Ямаршье политическэ, социальна байгуулалтатай һаань—илгадгүй, бүхы оронуудтай Непал хани барисаатай байхые хүсэнэ гэжэ Непалай Гадаадын хэрэгүүдэй министр болон Оборонын министр Викрам-Шах онсолон тэмдэглээ. Ямар орон ямар засаг түрэтэй байхаб гэһэн асуудал орон бүхэнэй тон өөрын хэрэг мүн гэжэ тоолонобди гээд тэрэ хэлээ.

Гүрэнүүд сэрэгэй элдэб бүлэглэлнүүдтэ хабаадаха ёһогүй, ямаршье орон ондоо ороные эзэрхэн захиржа байха эрхэгүй гэжэ Непалай түлөөлэгшэ хэлээ. Непалай Гадаадын хэрэгүүдэй министр сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ бү орогты гэжэ бага оронуудые уряалаа.

Гадаадын эзэрхэлгэдэ, колониализмын үлэгдэлнүүдтэ эсэргүүсэн, Ази, Африкын арадуудай хэжэ байгаа национально-сүлөөрэлгын тэмсэл тухай Суданай Гадаадын хэрэгүүдэй министр Мухаммед Ахмед Махгуб нилээд дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлээ.

Заседаниин һүүл багаар Мексикын Гадаадын хэрэгүүдэй министр Падилья Нерво ехэ үгэ хэлээ. Ондоо гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ оролсохогүй гэһэн гол ёһон айхабтар ехэ удхашанартай гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ. Ондоо оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ оролсоһон дээрэһээ дайнай аюул бии болоно гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Сэрэгэй бүлэглэлнүүд байгуулагдаха ёһогүй, мүн агуу ехэ гүрэнүүдэй эгээл дээдэ тушаалтад зүблөө хэхэ ёһотой гэжэ Мексикын Гадаадын хэрэгүүдэй министр хэлээ.

Октябриин 6-най үдэрэй пленарна заседани

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 6. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн үдэрэй пленарна заседани дээрэ Мароккын түлөөлэгшэ Филали үгэ хэлээ. Мароккын газар дээрэ Франци, Испаниин сэрэгшэдэй байһан ушар Мароккын эрхэ сүлөөень хаһажа, экономическа хүгжэлтэдэнь һаалта хэнэ гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Алжирта эсэргүү сэрэг дай хэхэдээ, Франциин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Мароккын газарые ... болгон хэрэглэжэ байһан... арад зомнай ехээр зэбүүрхэнэ г... Мароккын делегат хэлээ.

Сэрэгэй бүлэглэлнүүдые ... гуулха, ондоо гүрэнүүдэй газар д... рэ сэрэгэй базануудые бии бол... гэһэн политикые Филали бү... шаагаа. Манай ороной газар д... байдаг гадаадын базанууд усад... даха ёһотой, бидэнэр бүхы орон... тай энхэ тайбанаар зэргэ ор... байхые, араб гүрэнүүдтэй хани ... рисаатай байхые хүсэнэбди г... тэрэ мэдүүлээ.

Мароккын делегат Алжирай б... дал тушаа нилээд удаан хэлээ. ... жирта Франциин үнгэргэһэн а... зоной асуулта ямаршье асуу... шиидхэжэ шадахагүй, юундэб г... дэ Франциин 800 мянган сэрэ... дэй алжир арадта эсэргүү дай ... жэ байгаа үедэнь, энэ асуулта ... дээ ха юм гэжэ Филали онсо... тэмдэглэбэ. Гансал Алжирай Р... публикын саг зуурын правител... во болон Франци хоёрой хооро... хэлсээн хэгдэбэл лэ, эндэхи бай... лые гуримшуулжа болохо ба... гэжэ тэрэ хэлээ. Алжирта бол... байгаа ямаршье удхагүй, шуһ... дайе болюулха тухай хэлсээ... зууршалагша болохые Туни... правительствотай хамта Марокк... правительство үшөө дахин зүбш... нэ гээд Мароккын делегаци х... бэ.

Һүүлээрнь Болгариин Гадаад... хэрэгүүдэй министр К. Луканов ... хэлэжэ, Дүтын Зүүн зүг тушаа ... неральна Ассамблейн онсо ... сиин абаһан шиидхэбэриие бэел... хэ тухай ООН-эй Генеральна се... тариин элидхэл тушаа хэлэбэ. А... рика, Англиин сэрэгшэдые гар... гэһэн шиидхэбэриин абтахада ... хы дэлхэйн зон һанаагаа амар... тэрэ шиидхэбэри түргэнөөр, ям... шье хэлсээгүйгөөр дүүргэгдэхэ ... гэжэ найдаһан байгаа. Теэд ... найдабаринь хүсэлдөөгүй. Аме... кын сэрэгшэд мүнөө хүрэтэр Ли... да, Англиин сэрэгшэд Иорда... байһаар. Ганса нэгэн баталь... дые тэндэһээ гаргалга хэнэй... сэдьхэл ханаахагүй байна, юу... гэхэдэ Англи, Америкын сэрэг... Дүтын Зүүн зүгэй хоёр оро... эзэмдээд байһаар шуу. Дүтын ... да Зүүн зүгһөө булимтарагша... сэрэгэй бурин гаргагдаагүйдэ, ... дэхи байдал хэзээшье энхэ та... болохогүй гэжэ Луканов онсо... тэмдэглэбэ.

Тиимэһээ США, Англиин сэр... тон богонихон болзор соо, үгэ ... гүйгөөр Ливан, Иорданиһаа га... ха гэһэн шанга эрилтэ ООН т... ха ёһотой гэжэ Болгариин тү... лэгшэ үгынгөө түгэсхэлдэ мэдү...

США чанкайшистнарые эгээл шэнэ буугаар зэбсэгжүүлнэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 6. (ТАСС). Америкын «Вайоминг виктори» гэжэ сэрэгэй ашаа шэрэдэг судна «Найк-Геркулес» түхэлэй залан шэглүүлэгдэдэг эгээл шэнэ һомонуудые октябриин 6-да Тайвань асараа гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Тайбэйһээ мэдээсэнэ.

Эдэ һомонууд дары ашаанай машинануудта тээгдэжэ, зорюута түхеэрэгдэһэн талмай руу абаашагдаа гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Нэгэ жэлэй урда тээ США чанкайшистнарта «Земля—земля» гэжэ классай «Матадор» гэдэг залан шэглүүлэгдэдэг һомонуудые ...һэн юм. Эдэ һомонууд атомна... али юрын байжа болодог, тиих... Тайваниин хоолой дээгүүр һэтэ... раад, коммунистическэ Хитадай ... зар дээрэ тэһэрхэ шадалтай ... гээд Юнайтед Пресс Интерней... агентствын корреспондент мэд... нэ. Мүнөө үедэ «Матадор» ... нуудые табиха түхеэрэлгэ... түхэреэн сүүдхэ соо бэлэн бай... дана гэжэ корреспондент онс... тэмдэглэнэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУД...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, зам. редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни и экономики — 47-59, пропаганды и местной информации — 35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н00859. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4...